

Term. postala
száma 224718/928.
13. Telefon: 18-
Havonta 110, n.
670 600, egészév.
Földre: Havonta 2,
félre 12, egészév.
cetek díjazás sz.
MELET a transilva
nádóság egyetm. poli.
ja. Olkheink utánymá.
szán megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ESZAKI POLITIKAI HETILAP

Ara 5 lej

Kedd, 1937. augusztus 31.

5697. EV. XX. EVF.
ELUL 24. 197. SZAM.

Maniu Szovátán Mihalache követével fog tanácskozni

Dr. Socol Aurel halála miatt fellüggesztették a megbeszélések folytatását. Maniu nem nyilatkozik a pártelnökkel való tárgyalása előtt

Maniu és Palesztina felosztása

Sovata, augusztus 30. (Az Uj Kelet tud.) Mielőtt Maniu Gyula Szovátára érkezett, már összegyűltek itt az erdélyi nemzeti parasztpárti szervezetek vezetői, jelenlegi és volt parlamenterei. Tizenkét megye elnöke, ezen felül az ismert politikusok hosszú sora, így Dobrescu volt miniszter, Gusti Pop, Solomon Virgil, dr. Vescan, dr. Valer Porutiu, dr. Lazar Iie, dr. Cornel Pop, dr. Lencuta Aurel, Martiu Justin, Deleu Victor dr., Demian Titu, Ionel Pop, Rechiteanu, Ioan Pop volt alminiszter, két balászfalvi magasrangú pap, Moldovan és Nichita kanonokok gyűltek össze, hogy szellemi vezérükkel hosszú távra szólóan találkozhassanak. Itt van dr. Leucuta, az amerikai románok szervezetének elnöke is.

Maniu szombaton reggel érkezett meg Szovátára dr. Bianu Cornel társaságában és azonnal lepihent. A tiszteletére rendezett banketten ötven ember vett részt, szívesen bizalmas jelleggel, csak a szovátista-csoport tagjai. Vasárnap Maniunak zsúfolt programja volt. Elsőnek Mihail Sadoveanul, a Dimineata és Adevorul főszerkesztőjét, a nagynevű román író fogadta, akivel egy óras sétát tett a hegyek között, majd az amerikai románok elnökével folytatott hosszú tárgyalásokat. Ezután vette kezdetét az értekezlet a Szovátai villában, ahol Maniu is lakik. A megbeszélés szigorúan bizalmas jelleggel déli fél tíz órakor kezdődött délután félháromig tartott.

Amikor az értekezletről eltávoztak, Lazar Iie és dr. Leucuta kijelentették munkatársunk előtt, hogy Maniu határozott ígéretet követelt tőlük az értekezleten elhangzottak titokban tartására. Azt is megmondotta a két politikus, hogy Maniu Mihalacheval való tárgyalásai után kíván csak nyilatkozni az értekezleten szönyegre kerülő kérdésekben.

Mi történt az értekezleten
A szigorú diszkréció ellenére munkatársunknak sikerült megbízható értesüléseket szereznie, az értekezleten történetekről. Maniu ismételen hangsúlyozta, hogy

meg kívánja őrizni a legteljesebb fegyelmet Mihalacheval és programjával szemben.

Eppen ezért értesítette Mihalachet, hogy Szovátán pihen és felkérte a pártelnököt, látogassa itt meg őt. Az értekezleten Maniu azt is közölte, hogy

Mihalache elfogadta a meghívást,
de közölte egyben azt is, hogy elfoglaltsága miatt talán személyesen nem tud rövid időn belül ellátogatni és ezért lehetséges, hogy csak megbízottját fogja Maniuhoz elküldeni. Maniu csak Mihalache, vagy megbízottjával folytatott tárgyalásai után hajlandó a nyilvánosság elé lépni és a közvélemény előtt is cáfolni Tileának emlékeztetés kijelentéseit. Hangsúlyozta Maniu, hogy az alkalommal külföldi tárgyalásainak eredményeiről is részletesen beszámol és mint, ahogy az értekezleten, a népgyűléseken is ki fogja hangsúlyozni meg nem ingatható monarchista álláspontját. Ugyancsak a Mihalacheval, vagy megbízottjával folytatott tárgyalásai után fogja megszervezni Maniu az erdélyi kormánybuktató kampányt, a pártelnökkel és a párt hivatalos programjával a legteljesebb összhangban.

Maniu nyilatkozik az Uj Keletnek
A délutáni folyamán munkatársunknak sikerült beszélgetni Maniuvall is. A volt minisz-

terelnök, mint rendesen, ezúttal is szűkszavú volt.

— Ez az ötven ember — mondotta Maniu — azért jött el Szovátára, hogy hosszas távollét után találkozzon velem. Nem politikai találkozóról van itt szó, hanem inkább a személyes rokonszenv nyilvánításáról. Politikai kérdésben nem nyilatkozom és az aktuális, velem összefüggő dolgokkal is csak Mihalacheval történő találkozásom után kívánok foglalkozni.

Maniu és Palesztina

Ezután Maniu azt a kérdést tette fel munkatársunknak, hogy mit szólnak az erdélyi zsidók Palesztina felosztásához? Munkatársunk úgy felelt, hogy a zsidóság egyik része helyesli, másik része ellenzi a tervet.

— A zsidók elég ügyesek ahhoz — mondotta tréfásan Maniu —, hogy ilyenformán is boldoguljanak.

Ezután Maniu kifejezést adott mély megdöbbenésének Socol Aurel betegsége rosszabbra fordulása felett.

Egyébként Socol Aurel betegsége az egész szovátai csoport tanácskozásaira rányomta bélyegét. Ez volt az első eset, hogy az őszhaju, de lendülettel erejű politikus nem vett részt a szovátisták értekezletén. Amikor Socol Aurel halálhíre megérkezett, le sem írható lehangoltság vett erőt a csoport tagjain. Maniu azonnal úgy intézkedett, hogy minden tanácskozást fel kell függeszteni. Mihalachének értesítést küldtek, hogy a na lálelet miatt egyelőre ne küldje le követét Szovátára. A politikusok egyik csoportja már hétfőn elindult Szovátáról, köztük dr. Pop Ionel is. Maniu a többi szovátistákkal kedden utazik el a fürdőhelyről, hogy résztvehessen a volt képviselő szerdai temetésén.

Benczel Béla

Megkezdődött Sinaiában a kisantant-konferencia

Krofta csehszlovák külügyminiszter Sinaiába menet átuázott Kolozsváron

Sinaia, augusztus 30. Vasárnap este keresztül utazott Kolozsváron Krofta csehszlovák külügyminiszter, aki Sinaiába ment a kisantant konferenciára. Az állomáson dr. Dunca megyeprefektus, dr. Draganu főpolgármester, dr. Buzea alpolgármester, dr. Horváth rendőrkésztesztor és még számosan fogadták a csehszlovák külügyminisztert, akit Draganu dr. francia nyelven, Mototulescu egyetemi tanár pedig cseh nyelven üdvözölt. Krofta leszállt az étkezőkocsiból, ahol éppen vacsoráját költötte el és néhány percig elbeszélgetett a hatóságok személyiségekkel. Elmondotta, hogy a kolozsvári Ferdinand egyetem már régen meghívta néhány előadás megtartására, de politikai elfoglaltsága miatt el kellett halasztania utját. Reméli azonban, hogy még ebben az évben eleget tesz a meghívásnak. A cseh külügyminiszter ezután szalonkocsijába szállt és tovább robogott Sinaiára felé.

Krofta külügyminiszter Tóvisen találkozott Sztójadinovics jugoszláv külügyminiszterrel, ahonnan együtt folytatták útjukat Sinaiába. A sinaiai pályaudvaron Antonescu, Badulescu, Veverka csehszlovák követ, Korecz követi tanácsos, Cezar Popescu sinaiai polgármester és Alexandru Sandulescuval az élén számos újságíró fogadta a csehszlovák és a jugoszláv külügyminisztereket. A három külügyminiszter igen szívesen üdvözölte egymást, majd a két vendég néhány percig elbeszélgetett a megjelentekkel, aztán a Pallace szállóba hajtottak. Délután 11 órakor Sztójadinovics autóbába ült és a Peles kastélyba hajtott, ahol beirta nevét a palota vendéglönyvébe. Röviddel utána Krofta csehszlovák külügyminiszter is eleget tett ennek az udvariassági előírásnak.

A városban nagy élénkség volt ma, ahol a hivatalos személyiségeken kívül megjelentek a különböző politikai pártok képviselői és számos román és külföldi újságíró is. Délután tíz órakor Sinaiába érkezett Tatarescu és

Radu Irimescu. A miniszterelnök a délelőtti folyamán megbeszélést folytatott Sztójadinovicsal és Kroftával, majd visszatért a fővárosba. Kedden Tatarescu a kormány tagjainak kíséretében ismét Sinaiába utazik, ahova már megérkezett Cezianu párizsi román követ, Bossy budapesti román követ és Conescu, Románia Duna bizottsági képviselője.

A kisantant első tanácsulése délelőtti 11 órakor vette kezdetét a Pallace szállóban. Krofta átadta az elnöki tisztelet Antonescunak, majd a tanács elfogadta a napirendet és hozzáfogott annak részletes megtárgyalásához. A mai ülést a nemzetközi helyzet tanulmányozásának szentelték. A három külügyminiszter véleményét nyilvánította a nemzetközi eseményekről. A kisantant konferencia külön ülésen fog foglalkozni a Népszövetség szeptember 10-én kezdődő ülészakánának napirendjével. A Népszövetség legközelebbi ülészakán ugyan is a kisantantnak állást kell foglalnia az abesszin és a spanyol kérdésekben.

A délelőtti folyamán a hivatalos sajtóközlemények felkeresték Tache Ionescu sirját és kószorut helyeztek el azon. Hétfőn délután 12 órakor a kisantant államok külügyminiszterei az uralkodó ebédre látták vendégül. Délután félhat órai kezdettel tartották második értekezletüket az kisantant tanács tagjai. Hétfőn este 9 órakor Antonescu bankettet rendezett külügyminiszter társai tiszteletére.

Bucuresti, augusztus 30. Ma, kedden délután, azu ralkodó külön kihallgatáson fogadta Sztójadinovics jugoszláv és Krofta cseh külügyminisztereket. Félkettőkor a Foisor kastélyban dezsóné lesz, amelyre a kisantant három külügyminisztere hivatalos. A hivatalos közlemény a tárgyalásokról kedd este adják ki, majd ünnepi vacsora lesz, melyet a kaszinóban fogadás követ.

VILAG TÜKRÉ

A kínai katona

Japán — ugylátszik — végső leszámlásra készül. Kínán viszont forró lelki áramlat leng át, az ellenállás szelleme, amit nem mondhatnánk európai értelemben vett militarista gondolkodásnak, avagy sovinizmusnak. Elég volt, nem tűrünk tovább! — ez a tulajdonképpeni értelme. És kinaszerte lázas erővel tizezernyi katonát és új hadseregek számára.

Erdemes ebben a feszült helyzetben megismerkedni a kínai katonával, legalább is az eddigivel, hiszen ez a roppant birodalom most katonáira kénytelen feltenni a jövőt. Aki együtt érez Kínával, de nem ismeri ezt a népet, bizony, kevés bizalmat érez, amikor ezeket a katonákat meglátja. Különbösen még amikor hozzájuk képzelet azokat a generálisokat, akik az európai köztudat szerint országukat s hadseregeiket a legtöbbet fizetőeknek adó gatják el.

A kínai katona, akit hazája gyakorlóterein, határállomásain és a kikötőkben láthatunk, nem mérhető fel európai fogalmaink szerint. Külsejük nem túlságosan bizalomkeltő: egyenruházatuk többnyire kalandos összeállítású, fegyverüket olykor úgy viselik, mint az erdei rablók, katonai fegyvelmezetséget európai értelemben nem is mernek és bizony, ahogyan külön-külön és együttesen láthatók, az európai ember inkább gondol holmi rablóbandára, mint rendezett katonai alakulatra. A külföldinek a középkor zsoldosait juttatják eszébe ezek az emberek és mélyen meglepi, amikor a kínai hadseregben szolgáló külföldi tisztektől azt hallja, hogy „ezek a fiúk a világ legjobb katonái, ha megfelelően vezénylik őket“.

Igy is van. A kínai testi fátadalmakat olyan mértékben visel el, hogy azon mi, európaiak, nem győzünk eleget csodálkoznunk. Ez a nép éppen úgy elbirja a trópusi Kína rizsföldjeinek emberfölötti nehézségeit, mint amennyire kitartó Észak-Mongólia sztyeppéin, ahol a száraz, kemény talajjal minden centiméterért meg kell vívnia a harcot. A kínai Konfucius tanait vallja és nem fél a haláltól.

Mégis mivel magyarázható, hogy a kínai katona oly sokszor vallott kudarcot az utóbbi évek veszett csatáiban? Nem szabad elfelejtenünk, hogy az igazi kínai hadsereg, a modern technikával felszerelt és ennek megfelelően kiképzett fegyveres erő csak most van kialakulóban, a központi hatalom erőteljes kialakulásával és a nemzeti ellenállás szellemének a föllángolásával egyidejűen.

Kína mérhetetlenül nagy birodalom és csak most kezd kínaisága tudatára ébredni.

A korábbi harcokban ezt a katonaságot kizárólag kínai tábornokok vezették és kínai tisztek képezték ki. Meg kell állapítani, hogy ezek a parancsnokok nem tudták úgy irányítani a csapatok szellemét, mint például a japán tisztek tudják. A kínai ember bölcselkedik és arra gondol, hogy voltaképpen mi az, ami meghuzódik a szokott jelszavak mögött, mint amilyen például a „becsület“, a „dicsőség“. Azt mondja, hogy az igazi lényegről, hogy „üzlet“ és „pénz“, nem beszélnek. A kínait szomorú tapasztalatai legalább megtanították arra, amit a japánok elől még idáig elleplezhettek saját uraik, hogy a hadviselésből neki nem sok haszna lesz, ellenkezőleg, végső eredményében ő lesz az, aki mindenre ráfizet és hogy a tábornok ur zsebébe vándorol az ő minden áldozatkészségének és fátadalmának eredménye. Tudja, hogy az államól nem szá-

mithat rokkantségére, ha Csing vagy Csang tábornok kedvéért nyomorékká löveti magát. Így van aztán, hogy ezek az emberek, akik a legnagyobb hadiférfalakat elviselik, napfoszát a csataterén fekszenek, anélkül, hogy szerény élelműket megkapnák, döntő pillanatban, amikor arról van szó, hogy kitartani, fölmondják a szolgálatot. Valahányszor megfelelő vezetéssel a legnagyobb hőstettek lennének képesek, ennek hiányában lassukká, apatikusakká válnak.

Nem is kétséges, hogy a vezetésben, az évezredek hivatali korrupciójában van avagy volt eddig a hiba. A kínai katonaság azon a napon válik egyenrangúvá és győzelme kivívására alkalmassá, amint a vezetést egy magasabb szellem irányában

át szervezik és a katonát vezetik és nem küldik a csatába. Megnyilatkozik ez mind annyiszor, valahányszor külföldi tiszt vezetés alatt harcolnak. A kínai tiszt-képzésnek kell ehhez igazodnia. A katonák látják, hogy az az idegen tiszt a zsoldjéért, amiért a kínai katonák is beáll a hadseregbe, az életét is kockára teszi — engedelmeskednek neki. Ritkán esett meg, hogy kínai katonák csatát vesztek, ha őket külföldi tiszt vezették.

Nincs száma az anekdotáknak, amelyek a kínai katonának ezt a szellemét igazolják. Egyik század Dzsehol tartományban egy külföldi tiszt vezetésével a hőstettek sorozatát követte el. Egy hegyzoroszt szálott meg és fanatikus oroszlánbátorsággal védelmezte azt győztesen a japán tu-

erővel szemben. A pekingi és a sanghaji lapok a legnagyobb csodálat hangján úgy irtak róluk, mint Leonidasról és társairól... Egy napon a külföldi századparancsnok megbetegedett és kénytelen volt a parancsnokságot kínai tisztnek átadni. A rákövetkező napon japán újságból tudták meg, hogy a század egy egészen ártalmatlan támadásra — megadta magát.

Kína a határtalanságok és szélsőségek országa. Katonái is a legjobbak, vagy talán a legrosszabbak a világon. Az új hadsereg szervezés már ennek a ténynek a teljes felismerésében folyik s az új tisztikar anyagát már Csang-Kaj-Sek nevelte, a munkásifjúságot pedig a szocialisták tanították meg arra, mit jelent a sárga fasiszta veszedelem.

A Times értesülése szerint dr. Weizmann beszéde a Jewish Agency zürichi nagygyűlésén, amelyben pozitív nyilatkozatot tett az arab politikai körökben.

Mit végzett Genfben az arab delegáció?

Jeruzsálem, augusztus 30. A Genfben küldött arab delegáció két tagja, Jemal Husseini és dr. Izzat Tannous visszatért Jeruzsálembe. A delegáció többi tagja, Auni bey Abdul Hadi vezetésével Genfben maradtak, hogy folytassák politikai propagandájukat a Népszövetség tanácsának üléséig. Jemal Husseini azért szökött vissza Jeruzsálembe, hogy megbeszélje az ottani arab politikusokkal a további teendőket, miután az eddigi genfi próbálkozások nem vezettek kézzelfogható eredményekre.

A „Felestin“ című arab lap ebből alkalomból felveti a kérdést, hogy milyen mértékben esik latba az arab és mohamedán világ ereje a palesztinai kérdés szabályozásánál. Nem szabad bebecsülni — írja a lap — a zsidók erejét és befolyását az angol kormányra. Az angolok az alábbi időben arra a gondolatra jutottak, hogy nem számíthatnak az arab világ támogatására és ezért a zsidóságra akarnak támaszkodni, még ha ez az arabok barátságának elvesztését is jelenti. De meg kell állapítani azt is, hogy sem Londonban, sem Genfben nem hoztak még végleges határozatokat. Ezekben a körökben tudják, hogy a felosztási terv jóváhagyása ellenséges aktus volna az arabokkal szemben.

A „Felestin“ az eddigi arab politika megváltoztatását követeli. Az olyan jelzések, mint „Palesztina a mi országunk! Teljes önállóság, vagy halál!“ alkalmassá uccai tüntetésekre, de semmi értelmük nincs a politikában. Az arabok — írja a lap — világos javaslattal kell előállniuk a palesztinai kérdés megoldására, hogy Anglia mondjon le a felosztási tervről. Ha ehhez nincs bátorságuk a palesztinai araboknak, úgy általános arab kongresszus dolgozzon ki olyan javaslatot, amit Anglia is elfogadhat.

Azsiai egységfront

Az „Adifaa“ című arab lap telefonbeszélgetést közöl Auni bey Abdul Hadival, a genfi arab delegáció vezetőjével, aki kijelentette a mandátumbizottság jelentése kapcsán, hogy nem várt jobb jelentést, de nem is pesszimista emiatt. A bizottság több tagja ellenzi a felosztást, de a kuliszák mögött erősebb volt a „zsidó befolyás“. Abdul Hadi meg van győződve arról, hogy a palesztinai kérdésben az arab és a többi ázsiai államok egységfrontot fognak alkotni a palesztinai kérdésben. Állásfoglalásuk kedvező lesz a palesztinai arabokra nézve.

A „Felestin“ telefonon érdeklődött az új iraki kormány magatartása iránt a palesztinai kérdésben. Dsamil el Madfa miniszterelnök kijelentette, hogy kormánya továbbra is támogatni fogja a palesztinai arabokat. A Genfben tartózkodó iraki delegáció exponálni fogja magát a palesztinai arab követelésekért.

A damaszkuszi kongresszus

A Zsidó Távirati Iroda jeruzsálemi jelentése szerint szeptember 8-ra Damaszkuszba hívták össze a pánarab kongresszust, hogy állást foglaljon a palesztinai kérdésben. Az arab államok kormányai azonban nem vesznek részt ezen a kongresszuson. A főmufti, aki a kongresszusnak a kezdeményezője, előreláthatólag nem fogja elhagyhatni Jeruzsálemet, ami igen hátrányosan befolyásolja a kongresszus sorsát.

— Eltörté a város a 10 százalékos vízműteltet. A közigazgatási törvény alapján a vízművek 10 százalékos ugynevezett garanciailletéket szedtek a fogyasztóktól az esetleges hátralékok fedezésére. A háztulajdonosok Szövetsége nyomban tiltakozott az indokolatlan újabb megterhelés ellen, míg most a város vezetősége úgy döntött, hogy eltörli a 10 százalékos garanciailletéket. A vízművek kérétek a várost, hogy tekintsen el a határozattól. Előreláthatólag azonban erre nem kerül sor.

1940-ben megalakul a zsidó állam?

Genfi újságról feltűnésteltető értesülési Weizmann és az angol kormány tárgyalásairól. Nem járt eredménnyel az arab delegáció genfi küldetése

Az arab államok nem képviselik magukat a damaszkuszi pánarab kongresszuson

Az „Ujság“ című budapesti lap genfi tudósítója, Hans Habe, aki először rukkolt ki Palesztina felosztásának és a kis zsidó állam létesítésének hírével, újból feltűnésteltető tudósítást közöl azokról a tárgyalásokról, amelyek Genfben és Londonban folynak az államterv ügyében. A cikkirő megállapításai között nagyon sok a naivitás, de autentikusnak látszik az, amit a szóbanforgó tárgyalások jelenlegi fázisáról közöl.

Hans Habe többek között a következőket írja:

„Chaim Weizmann professzor, a zsidóság nagy vezető személyisége, akinek egyenesen példátlan a tekintélye, a hét eleje óta Londonban tárgyal és már két ízben folytatott Eden külügyminiszterrel, valamint Chamberlain miniszterelnökkel hosszabb megbeszéléseket. Ezekben a megbeszéléseken Weizmann öt pontból álló követelési programot nyújtott át az angol államférfiaknak. Csak ennek az öt pontnak teljesítése után hajlandók a zsidók az eddigi angol mandátumról lemondani.

Az öt pont

A zsidók öt pontja a következőképpen hangzik:

1. A királyi bizottság javaslataival szemben a zsidó állam határát a déli oldalon lényegesen kibővítik. (Itt elsősorban a déli sivatagról, Negevéről van szó, amelynek megművelésétől rendkívül sokat várnak a zsidók.)
2. Jeruzsálem zsidónegyede beolvad a zsidó államba.
3. Anglia egy meghatározott időn belül lemond minden mandátumáról a zsidó területen. (Anglia öt kis mandátumot akar megtartani. Ezek persze idegen testek lennének a zsidó államon belül.)
4. A jaffai kikötő helyébe a zsidóknak megengedik, hogy bármily nagyságu kikötőt létesítsenek Tel-Avivban.
5. Anglia gondoskodik a zsidó állam nemzetközi elismeréséről, felvételéről a Nemzetek Szövetségébe, valamint a világ zsidóságának a Balfour-deklarációban elismert joga fenntartásáról. (Ennek a pontnak főleg a harmadik része lényeges. Elismerése tudniillik azt jelentené, hogy ezt a zsidóságot, amely továbbra is Palesztinán kívül kíván élni, illetve meg kívánja tartani eddigi állampolgárságát, ne érhesse semmilyen megrövidítés eddigi jogaiban.

Weizmannnak ez az öt pontja távolról sem újdonság, mégkevésbé titok, ahogyan Hans Habe beállítja. Az első pont kivételével Weizmann Chaim ezeket a követeléseket már a cionista kongresszuson leszögezte és azokról az Uj Kelet is beszámolt. Az első pont a Negevéről szól és tudvalevő, hogy Weizmann a kongresszuson nem helyezte különösebb súlyt erre és szavaiból az derült ki, hogy a gyarmatiügyi miniszterrel folytatott tárgyalásaiban sem szállott sikra a Negevért. Ezért sok támadás is érte a kongresszuson és úgy látszik a kongresszus közhangulatának nyomása alatt a Negevét is felvette

sarkalatos követeléseit közé, amelyeknek alapján tárgyal Londonban.

Kérdőív a kormányokhoz

A zsidó követelések kilátásairól Hans Habe a következőket írja:

Népszövetségi körök londoni értesülései szerint az angol kormány a legnagyobb hajlandóságot mutatja, hogy a zsidóság fent felsorolt kívánságait teljesítse. Erre mutat egy másik feltétlenül beavatott helyen szerzett információ is. Weizmann kijelentette Edennek, hogy misszióját csak akkor tekintheti befejezettnek, ha Anglián kívül az arabokkal is sikerült megegyeznie. Az arabokkal azonban Weizmann csak angol közvetítés keretén belül hajlandó tárgyalni. Már most úgy értesül az Ujság genfi tudósítója, hogy

az angol kormány még a hónap folyamán Kerek-Asztal (Round Table) Konferenciát hív össze, amely október első felében ül össze Londonban.

Ezen a konferencián minden eddigi arab

A megvalósulás utja

Beavatott körök szerint — írja Habe — a zsidó állam végleges önállóságáig a következő „program“ valószínű és előrelátható:

1937 augusztus: Weizmann dr. londoni tárgyalásai.

1937 szeptember 10.: A Népszövetség tanácsa megvitatta a mandátumbizottság jelentését. (Ez a jelentés nagyjában, mint már mondtuk, kedvező. Ellenben a legnagyobb óvatosságra int a jelentés, amely Anglia átmeneti mandátumát követeli.)

1937 október: Kerekasztal-konferencia Anglia, a zsidóság és az arabok között Londonban.

1937 október 24.: A mandátumbizottság gyűlése Genfben. (Ezen a gyűlésen jelölik ki a részleteket.)

1937 december: Újabb zsidó világkonferencia Zürichben. (Ennek a konferenciának, amelynek majd 400 képviselőjét újból meg kell választani, tartozik beszámolóval Weizmann dr. Csak a konferencia után fogadják el hivatalosan a zsidóság Palesztinát.)

1938. május: A Népszövetség tanácsa megalapítottan nyilvánítja a két új államot.

Ettől a pillanattól kezdve az a kérdés, hogy melyik utat választja a Népszövetség Palesztina végleges átadására. A mandátumbizottság előterjesztései szerint Anglia 1940-ig vagy két önálló átmeneti mandátumot kap Palesztinában (egy arab és egy zsidó mandátumot) vagy egy közös átmeneti mandátumot. A külön mandátum tervének több kilátása van.

1940 májusában lejár Anglia átmeneti mandátuma. Ezen az időpontra belül lépésről-lépésre elnyerte a két állam teljes szuverenitását. Ekkor aztán sor kerül a Nemzetek Szövetségébe való felvitelre is.

idegenkedés ellenére, részt fognak venni az angol impérium, a zsidóság s az arabok kompetens tényezői.

Kérdőív a kormányokhoz

Az újságró még tudni véli, hogy a Népszövetség mandátumbizottsága október 24-én kérdést fog intézni diplomáciai uton a világ országaihoz, hogy kikerje ezen államok kormányainak véleményét a zsidó állammal általában, de különösen annak, hogy a zsidó állam megalakulása után. A Népszövetség ugyanis meg fogja védeni minden ország zsidó lakosságát olyan kísérletek ellen, amelyek a zsidó állam létrejöttét a különböző országokban élő zsidók jogai ellen fordítanák. A kormányokhoz intézett kérdőív alapul fog szolgálni azután — írja Hans Habe — a Népszövetség tanácsának májusi ülésé számára, amikor is „minden valószínűség szerint megalakulnak fogják nyilvánítani a zsidó és az arab államot Palesztina területén.“

A kérdés távolról sem ilyen egyszerű és ahogy Hans Habe volt egyike azoknak, akik először rukkoltak ki a felosztási terv hírével, de az események távolról sem igazolták a hiradás derülését, úgy most is sok igazság lehet abban, amit az Ujság tudósítója közöl, de pillanatig sem kétséges, hogy prognózisa túlságosan optimisztikus az események várható alakulását illetően. A cikkirő nem számol számos olyan nehézséggel, amelyekkel a felosztási tervnek még meg kell küzdenie. Nem számol elsősorban az arabokkal, akiknek ellenállása éppen az utóbbi napokban vált igen erőssé. Ezen kívül zsidó részről is sok akadály támadhat a felosztási politikának, nem beszélve azokról a nemzetközi tényezőkről, amelyeknek szava ugyan-csak sokat számít. Az a feltevés viszont, hogy még ez év decemberében összeülne a 21. cionista kongresszus, nevétséges. A kongresszus legjobb esetben a jövő év végén ül össze, mindenesetre akkor, amikor elkészülnek a végleges tervezetek. Ez viszont 1939-ig is elhúzódhatik.

Párizsi kezdeményezés

London, augusztus 30. A Times párizsi távirati jelentés alapján közli, hogy a kelet- és közép-európai zsidók jogait védő bizottság, mely Párizsban működik, lépéseket tett egy zsidó-arab kerekasztal-konferencia összehívására a Palesztina-probléma megoldása céljából. A zsidó képviselők meg a Jewish Agency hivatalos reprezentánsaiként vennének részt ezen a konferencián, hanem mint magaszemélyek miután az arabok jogilag sohasem ismerék el a Jewish Agencyt. A párizsi bizottság körében tudják azt, hogy az arabok elfogadhatatlannak tartják a királyi bizottság felosztási javaslatát, de elfogadhatóvá válna számukra a terv, ha a zsidók kijelentenék, hogy a létesítendő zsidó állam föderációba lép a megalakuló arab államszövetséggel.

„Hogy meg...“

A Curenul a az országai politikusoktól a ne

Vaida Sándor a cuz

Bucuresti, aug. 30.

antiszemita uszítás nagyobb arányokat ölt, a lámokat ver fel. Szerve tomosan és pártatlan le lyik ez a kampány, a vánvaló célja van: a z kozásával olyan politik teni, amelyben a nemze ra hívása lehetetlenné szolgálja a Curenul a indította meg újabban mátt“ a Porunca Vrem ja naponta zsidó gyűlö a nagy történész és am ga professzor. Mi sem az a néhány sor, ar kérdésével kapcsolatos Neamul Romanesc-ben. A lap ezeket írja: „Tevetés volna az ről helye van politikai kálkodásnak a nemzeti órákban, midőn a roma getően mutatkozik me

A Porunca

Mint megirtuk, a Cuz most a Porunca Vremi ja a politikusokat a Porunca Vremi problé szerűb: „Hogyan szad diktól?“. Nehogy vala azonban külön vélemé kérdésben, a „referen vette be a Porunca. tikák segítségével kim országban minden a z százezer választ akar csatkozást ehhez az dumhoz, amelynek sor sekre kén választ: 1. Van-e zsidó vesze 2. Hogyan látja ön a

Mit mond

A lap elsőnek Stelia ti, aki többek között a — Mielőtt arra a ke gyan szabaduljunk me sik kérdést kellene felt junk meg a politikusok hogy nemcsak a zsidó többi idegenek is oda Mert mindezen legene országot, nemcsak sajt itt, sokkal inkább vonz amelyet a mi politikus rájuk, mint az alárend Minacnekelőt is meg nál a kérdésnél: hogy politikusoktól, akik m elősegítették, hogy a le körünkben. Az ideg dők nem intelligenciá meg országunk összes mieinktól kapott tám hogy Blau, vagy Kauf vagy Malaxa és a töb alatt urrá lettek gazd gyonukkal jöttek ide nek, megjelhetési lehe manok számára? A Ma volt-e hárommilliárd hitele a Banca Nationa Nationala segítségével tól, miközben más ro omlottak? Vagy Oszk jött-e ide? Nem a Ba és visszleszámitolásá gyarákat nem a Ban meg a csodát? Hát legalább 200 milliót ké vén, honnan hozta mé lyeket mindenki szer Malaxa, a mérmökös előtti isten tudja mi meg a lehetőségét, h lőt investáljon küll

„Hogyan szabaduljunk meg a zsidóktól?!”

A Curenul ankétja után a Porunca Vremii is leszavaztatja az országot. Stelian Popescu nemcsak a zsidóktól, de a politikusoktól is meg akarja szabadítani az országot. Iorga a nemzeti megmentés kormányát követeli

Vaida Sándor Jegenyén örömeinek adott kifejezést a cuzista és gárdista sikerek fölött

Bucuresti, aug. 30. (Az Uj Kelet tud.) Az antiszemita uszítás nap-nap után egyre nagyobb arányokat ölt, és egyre szélesebb hullámokat ver fel. Szervezetten, tudatosan, alattomosan és pártatlan lelkiismeretlenséggel folyik ez a kampány, amelynek egyetlen nyilvánvaló célja van: a zsidóellenes hangulat fokozásával olyan politikai atmoszférát teremteni, amelyben a nemzeti parasztpárt hatalomra hívása lehetetlenné válik. Ma már ezt szolgálja a Curenul ankétja, ebből a célból indította meg újabban „Nemzeti referendumát” a Porunca Vremii és ezért írja és írta naponta zsidó gyűlölettel telt cikkekkel a nagy történést és ambiciózus politikust: Iorga professzor. Mi sem jellemzőbb erre, mint az a néhány sor, amely a kormányutódlás kérdésével kapcsolatosan Iorga lapjában, a Neamul Romanesc-ben látott ma napvilágot. A lap ezeket írja:

„Tevédés volna azt hinni, hogy részünkül helye van politikai intrikának vagy pletykálkodásnak a nemzeti lét kérdésében, a mai órákban, midőn a Románok tragédiája fenyegetően mutatkozik meg mindenki számára.

Hisszük tehát, hogy a nemzeti megmentés kormányára van szükség. Egy olyan alakulatra, amely kiszabadult a héber domináció szörnyű hálójából. Iorga professzor nem fog egy oly kormány elé akadályokat gördíteni.”

Ez utóbbit el is hisszük. Iorga professzor nemcsak, hogy nem akadályozza meg egy nemzeti megmentési kormányt, de alighanem el is vállalja annak vezetését. Miután megfelelő sajtókampány, nagyhangú nyilatkozatok s zajos újságcikkek révén sikerült felidézni a nagy nemzeti veszedelem spektrumát, nincs helye többé annak, hogy a kormányutódlás normális megoldásán gondolkozzanak az illetékesek. Nem annak a pártnak kell hatalomra jönnie, amely a legtöbb szavazatot kapta, és amely a legnagyobb népszerűsége támaszkodik. Meg kell menteni az országot egy vélt veszedelemtől, tehát jöjjön egy pártunkívüli kormány, amelynek miniszterelnöke pártunkívüli politikus is lehet...!

A Neamul Romanesc cikkírója nyilván nem vetett számot azzal, mily mély betekintést engedett nyújtani a ma pártatlan arányokban folyó antiszemita izgatás mögé.

A Porunca Vremii népszavazása a zsidóktól való megszabadulásról

Mint megirtuk, a Curenulal párhuzamosan most a Porunca Vremii is sorra megszavaztatja a politikuskokat a zsidó kérdésben is. A Porunca Vremii problémája azonban már egy szerűbb: „Hogyan szabaduljunk meg a zsidóktól?!” Nehogy valakinek is eszébe jusson azonban külön véleményt bejelenteni ebben a kérdésben, „referendumot” cikksorozattal vezette be a Porunca Vremii, hamis statisztikai segítségével kimutatta, hogy ebben az országban minden a zsidók kezén van. A lap százezer választ akar összegyűjteni, százezer csatlakozást ehhez az antiszemita referendumhoz, amelynek során a következő kérdésekre kér választ:

1. Van-e zsidó veszedelem Romániában?
2. Hogyan látja ön azt?

3. A zsidóveszedelem antiszemita kitalálás-e, vagy régi rákfene?

4. Hogyan lehetne ezt a veszedelmet elhárítani békés, vagy erőszakos uton?

5. Az antiszemita elítélendő doktrína-e vagy pedig a nemzeti eszme megnyilatkozása?

6. Az alkotmány, vagy a békeszerződés megakadályozza-e a zsidóveszedelem megakadályozását?

7. A zsidóveszedelem elhárítása magában foglalja-e számunkra azt kötelességet, hogy másutt otthont, vagy hazát keressünk a Romániából kivándorolt zsidók számára? és végül

8. a zsidóveszedelem megoldása kötelezi-e egységes akcióra a jobboldali pártokat?

Mit mond Stelian Popescu a Porunca Vremii ankétján?

A lap elsőnek Stelian Popescu választát közli, aki többek között a következőket mondja:

„Mielőtt arra a kérdésre válaszolnék, hogyan szabaduljunk meg a zsidóktól, egy másik kérdést kellene feltenni: hogyan szabaduljunk meg a politikusoktól, akik megengedték, hogy nemcsak a zsidók, de az országban lévő többi idegenek is odajussanak, ahol vannak. Mert mindezen idegenek, akik előzőlötték az országot, nemcsak saját akaratukból vannak itt, sokkal inkább vonzotta őket az a veszély, amelyet a mi politikusiaink butasága gyakorol rájuk, mint az alárendelt közegek korrupciója. Minenekelött is meg kell állnunk tehát annál a kérdésnél: hogyan szabaduljunk meg a politikusoktól, akik megengedték, türték, sőt elősegítették, hogy anyai idegen teledjék le körünkben. Az idegenek és különösen a zsidók nem intelligenciájukkal kaparintották meg országunk összes gazdagságát hanem a mieinktől kapott támogatással. Ki állíthatná, hogy Blau, vagy Kauffmann, vagy Auschnitt, vagy Malaxa és a többiek, akik oly rövid idő alatt urrá lettek gazdasági életünkön, a vagyonukkal jötték ide és bennünket is segítettek, megélhetési lehetőséget teremtve a románok számára? A Maumarosch Banknak nem volt-e hárommilliárd lej visszleszámitolási hitele a Banca Nationalánál és nem-e a Banca Nationala segítségével szabadult meg a csődtől, miközben más román intézmények összedőltek? Vagy Oszkár Kauffmann pénzzel jött-e ide? Nem a Banca Nationala kegyéből és visszleszámitolásából él? A zsidó textilgyárakat nem a Banca Nationala mentette meg a csődtől? Hát Auschnitt, aki évenként legalább 200 milliót keres a vámprivilegium révén, honnan hozta magával a milliókat, amelyeket mindenki szemeláttára szór el? Hát Malaxa, a métrököcske, aki tizenöt évvel ezelőtti isten tudja miből élt, honnan szerezte meg a lehetőséget, hogy megannyi százmilliót investáljon különféle gyárakba és meg-

annyi fénytűző pazarlásban, amelyek azonban nem hozhatók nyilvánosságra. Erdélyben tízszer annyi kereskedelmi és ipari vállalat van az idegenek kezén, mint a háboru előtt, mindez a Banca Nationala segítségével, arra a kérdésre tehát, hogyan szabaduljunk meg a zsidóktól, csak akkor adható meg a válasz, ha tudni fogjuk, mit csináljunk ezekkel a skrupulus és lelkiismeretnélküli politikusokkal.

A zsidókérdés — mint mondtam a Curenul ankétján — nem vallási és faji kérdés, nem gyűlölet kérdése, mert a románnál türelmesebb nép nincsen, hanem gazdasági kérdés, amelynek megoldása a mi kezünkben van. A Banca Nationala, ahelyett, hogy hitelekkel és visszleszámitolással finanszírozza az idegen vállalatokat, teremtés mindenféle román vállalatot s finanszírozza őket, ahogyan az idegeneket finanszírozza. A román sajtó nevelje meg a román polgárt, hogy támogassa a román kezdeményezőt, románoktól vásároljon még akkor is, ha drágábban vásárol. Akkor a nem hivatott jövevények, akiket sem a vér szava, sem az ősi rög, sem a halottak nem vonzottak ide, önmaguktól fognak majd elmenni oda, ahonnan jöttek, vagy más szakmány után néznek a világ különböző sarkiban. A román sajtónak pedig kötelessége felhívni a politikusokat, hogy úgy foglalkozzanak az etnikai elem támogatásának problémájával, mint valami szent dologgal és valamilyen önzetlenül dolgozzanak azon, hogy Románia a románoké legyen és csak a románoké.

Egy harcias antiszemita újságról

Ugyancsak a Porunca Vremii mai számában egy Tita Pavelescu nevű focsani újságíró válaszát is közli, aki negyven éve szerkeszt ott egy antiszemita lapot. Öngyassza úgy véli, hogy „a zsidóveszedelem rosszabb, mint bármely rák s fekély.” Megoldásként javasolja az összes falusi és városi ingatlanok kizárását, a zsidók állampolgárságának meg-

Önnek biztosíték kell a tisztaságára nézve!

A NIVEA-fogpaszta a fogakat fénylően fehéren tartja, csiraölően hat, tökéletesen tiszta és kellemes ízű. A gyermekek reggel és este megegyezően olyan szívesen takarítják fogukat Nivea-fogpasztával. Észeloyan olcsó!

Egy nagy tubus csak 24.- lei

semmisítését, annak megszüntetését, hogy a zsidók orvosok, gyógyszerészek, korcsmárosok szállódatulajdonosok és terménykereskedők legyenek, kötelező bojkott szervezendő meg az adásvételnél a zsidók ellen és amennyiben a

nemzetnek egy jobboldali kormányba és a jobkottba vetett reményei hiábavalóknak bizonyulnának, úgy erőszakkal ojdjuk meg a kérést, úgy, ahogy érdekeink és a Mindenható azt diktálni fogják.”

Pop Valer és Vaida Sándor beszédei Jegenye fürdő felavatásánál

Cluj, aug. 30. Vasárnap avatták fel a kolozsmezei Jegenyefürdőt az egeresi szénbánya üdülőtelepét, nagyszámú jobboldali politikus és a kormány, valamint a hatóságok képviselőinek jelenlétében. Résztvettek a felavatáson Pop Valer iparügyi miniszter, Colan kolozsvári püspök, Vaida Sándor, D. R. Ioanitu, Mihail Manolescu, Ivascu és Mehedinți tábornokok, Dumca vármegyei prefektus, Man lelkész, továbbá a kolozsvári Villamosüzem és Irísgyár igazgatói, stb.

Az istentisztelet után elsőnek Colan püspök beszélt, rámutatva arra, hogy román és keresztény intézményt avatott fel, amely a román uralom győzelmét jelzi ezen a tájon. Utána Manolescu beszélt, aki köszönetet mondott a meghívott vendégeknek a megjelenésért. Meltatta különösen Pop Valert, aki az a fecské, amely a román nacionalizmus tavaszát jelzi. Azt hittük meg őket — mondotta Manolescu — mert be akartuk bizonyítani, hogy egy országban, ahol sok a törvény és sok az elmélet, első sorban román tette van szükség. Ez a dolog azonban nehéz, mert román vállalat számára nem létezik román állam, nem létezik román bankok, sőt a Banca Nationala sem.

Le kell törjünk a gazdasági rabság láncait is

Ezután Pop Valer beszélt, hangsúlyozva, hogy a románoknak megvan a felkészültségük ahhoz, hogy bármilyen technikai kérdést megoldjanak, másrészt, hogy egy román vállalat milyen magasrendű nemzeti és társadalmi tevékenységet fejt ki. Ezt tapasztalta minden román vállalatnál. A kisebbségieknek a mentegőzése és próbálkozása, hogy a románoktól távolítsák magukat, teljesen alaptalan tehát. „Letörtük a politikai rabság láncait, de össze kell törjünk a gazdasági rabság láncait is, amelyek egyenrangúak a politikaiakkal.” Végül kijelentette Pop Valer, hogy Károly király kész támogatni mindenkit, aki a román gazdaság megszervezéséért dolgozik.

Dumca prefektus beszélt a vármegye nevében, majd Gheorghiu igazgató az UGIR nevében méltatta a jegenyei üdülőtelep jelentőségét. D. R. Ioanitu megállapítást vélte, hogy bárhol létesítenek román vállalkozást, megjelennek a jóléti intézmények is, ezzel szemben a kisebbségi vállalatoknál nincsenek ilyen intézmények. Csak az autochton építkezésnél. A barbárok, a külföldi tőke csak árendás, csak kizsákmányoló, aki nem törődik a jövővel.

Pop Valer az én programomat alkalmazzza — mondotta Vaida

Az ünnepség befejezése után bankett volt, amelyen felszólalt Vaida Sándor is, rendkívül melegen méltatva a Manolescu testvérek és Fotiadé mérnök érdemeit az egeresi szénbánya románosítása körül.

— Azt mondtam röviddel ezelőtt, hogy öfölsége a liberális kormányt egy bizonyos program teljesítésére nevezte ki, amelyet már kimerítették. Az lett volna természetes, hogy dolguk befejeztével távozzanak. De Pop Valer, nem korrupt kézzel, hanem román szeretettel kezdett alkalmazni egy programot, amely az enyém volt. Nem haragudtam meg,

mert nincsenek politikai szabadalmak, de azt mondtam, hogy a liberális miniszterek az én teherhordóm. Ezt a kifejezést ma visszavonom, mert nekik volt bátorságuk ahhoz, hogy a szavakat tettekre váltsák és bátran hozzájáruljanak a nemzeti munka primátusának biztosításához.

Ezután Vaida a nemzeti parasztpártot támadta, mondván, hogy Magyarországon kérhettek arányos jogokat a románok számára, Nagyromániában egy román pártot beil nem tette ezt meg. Azt akartam — mondotta Vaida —, hogy ez a párt valóban nemzeti legyen, mert csak így lehet parasztpárt is. Nem lehetett, uraim! Szenilisnek, naivnak bélyegeztek meg. Ime ma újabb szenilitási vizsgát teszek le az ő számukra, midőn kijelentem: az én egykori harcos társaim ma kisajátítják az én programom eszméit, de nem mint Pop Valer, hogy tettekre váltsák, hanem közönséges zsarolási célokból.

— Eppen ezért nem vagyok féltékeny a kormányra, amely felhagyott egy programmal és hozzáállott egy másikat mentesíteni. Anynyira boldog vagyok, midőn látom, hogy negyven év után erőteljesen alakul Cuza akciója és anynyira boldog voltam, midőn láttam, milyen fejlődést vesz a gárdistáknak Manolescu lapjában támogatott akciója. Félretettük az elméleteket és hozzáálltunk a tettekhez. Örülünk annak, hogy akadt egy román ész, amely képes volt nemzeti szellemben megszervezni egy gazdaságot. Mert hiába gyártunk elméleteket és hiába mélyülünk el miszticizmusában, a gárdista ifjak, ha nem lesznek folytonos megvalósításaink. Vagy uralkodó nemzetnek érezzük magunkat és ennek megfelelően járunk el, vagy nem vagyunk érdemesek erre az országra. A polgári társadalom az utóbbi husz esztendőben csődbe jutott és ha nem lettek volna azok a providenciális emberek Olaszországban, Németországban, Portugáliában, Törökországban, már össze is omlott volna. Lássunk hozzá az új állam megalapításához, nevezzük azt keresztény nemzeti államnak, román frontnak, paraszti államnak, vagy légionárius államnak!”

— Reumás fájdalomban szenvedő egyének igranak reggelként felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a gyomorbeicsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti, azonkívül az emésztést és az anyagcserét hathatósan előmozdítja. Az orvosok ajánlják.

— Tűz Monostoron, A vasárnapról hétfőre virradó éjszaka értesítették a tűzőbőgát, hogy a Monostoron levő Brodea Pavel féle péküzem kigyulladt. A tűzoltóság azonnal nagy apparátussal kivonult a helyszínre, ahol lángokban állott a péküzem műhelye. Megfeszített munkával sikerült eloltani a tüzet, de az épület tetőzete a lángok martaléka lett. Hétfőn délelőtt bizottság szállott ki a helyszínre, élén dr. Draganu főpolgármesterrel, Ciortea főmérnökkel és a tűzolóparancsnokkal. A kár körülbelül negyven-sötven ezer lejt tesz ki. Eddig azonban nem sikerült megállapítani a tűz keletkezésének okát. A tulajdonos Brodea Pavel azt állítja, hogy gyújtogatás történt. Ez azonban még nem bizonyosodott be.

KÖZGAZDASÁG

Alacsonyabb kamatozású kötvényekre konvertálják Románia külföldi államadósságait

A kormány már korábban tervbe vette, hogy a külföldi valutákra szóló államkötvényeket megkísérelti konvertálni olyképen, hogy a jelenleg átlagosan 5-7, sőt 7½ százalékos kamatozású kötvényeket alacsonyabb kamatozású kötvényekkel cseréli ki — természetesen a külföldi hitelezőkkel való előzetes megállapodás alapján.

Ennek a tervnek korábbi megvalósítását azonban megakadályozta a francia pénzpiac szűkessége s másoldalú elfoglaltsága, ami an-

nál is inkább a tárgyalások elhalasztására bírta a román kormányt, mivel a kérdéses állampapírok nagyrésztben éppen Franciaországban nyertek plaszirozást.

Most azonban a helyzet kedvezőre változott meg. A francia tőke visszanyerte higgadtságát, a nemzetközi pénzpiacra pedig aránylag nagy tökébőség uralkodik. A román kormány emiatt úgy látja, hogy a konvertálás érdekében közelebből meginduló tárgyalások eredményre fognak vezetni.

A magyarországi kisiparosok gépeit csak adóért lehet végrehajtani

Budapest, augusztus 30. A Kuria jogegységi tanácsa a kisiparosok gépeinek végrehajthatósága kérdésével foglalkozott és 89. számú polgári döntvényében a következő határozatot hozta:

„A kisiparosoknak keresetük folytatásához szükséges gépbereendezéseik és gépjárműveik az 1908. XLI. t.-c. 2. paragrafusának 11. pontjában megjelölt és végrehajtás alól kivett számszámok, eszközök és műszerek közé tartoznak. A mentesség a kisiparosok keresetnek folytatásához szükséges emberi, motorikus vagy elemi erővel hajtott gépek és gépjárművek minden fajtájára kiterjed, függetlenül azoknak értékétől.”

E döntvénnyel a Kuria jogegységi tanácsa a kézműves iparosok gépeit a magánjogi ügyletekből származó követelések végrehajtása alól mentesíti, ez a mentesség azonban az adófoglalásokra, illetve az adóvégrehajtásokra nem terjed ki. A kisiparosok érdekképviseletét most akciót készítenek indítani abban az irányban, hogy a közcélhatóságokkal kapcsolatban is egységesítsék a Kuria jogegységi tanácsának legújabb döntvényét.

Árlejtések

Cluj városa: Szeptember 15-én cca 55.000 négyzetméter uccaterület kövezése kockakövekkel, 30.000 négyzetméter kövezése folyóvízi kövekkel, 11.500 négyzetméter ucca aszfaltozása 40 mm-es és 2000 négyzetméter ucca aszfaltozása 20 mm-es aszfalttréggel. Előirányzat 23.120.164 lej.

Hadügyminisztérium, Bucuresti: Szeptember 7-én árlejtés Clujon, Baia Maren, Romanban, Bacăuban, Focsaniban, Alba Iulian és Sibiuiban raktár építésére, illetőleg a meglévő raktárak kijavítására. Előirányzatok 640.000 lej, 640.000 lej, 338.000 lej, 274 ezer lej, 335 ezer lej, 525 ezer lej és 250 ezer lej.

Munkügyi minisztérium, Bucuresti: Szeptember 10-én árlejtés, az aradi központi kórháznál javítási munkálatok elvégzésére (elő-

irányzat 700 ezer lej) és a sibiu központi kórháznál épületmódosítási munkálatok elvégzésére (előirányzat 560.000 lej).

Autonom Monopólpénztár, Bucuresti: Szeptember 15-én egy tizlakásos épület építése és egy ucca kövezése a sft.-Gheorghei dohánygyár munkástelepeén. Előirányzat 3.500.000 lej. Ovadék 210.000 lej.

Malaras község (Mures megye): Szeptember 10-én közszégi elemi iskola építésére árlejtés. Előirányzat 550.000 lej.

Uline község (Timis megye): Szeptember hó 15-én közszégi elemi iskola építése. Előirányzat 977.226 lej.

Sáceli iskolaépítő bizottság Maramures megye): Szeptember 7-én iskolaépítési munkálatok kiadása. Előirányzat 594.000 lej.

Csendőrvérfelügyelőség, Bucuresti: Szeptember 7-én 12.000 pár legénységi bakancs beszerzése.

Hadügyminisztérium, Bucuresti: Szeptember 11-én derékszíjakhoz szükséges natur blankbőr, továbbá lábbelhez szükséges további bőr beszerzése.

Monitorul Oficial vezérigazgatósága, Bucuresti: Szeptember 27-én egy bélyegkészítő automata sajtó beszerzése.

Callacramegyei prefektúra: Szeptember 10-én 1000 darab 7 m-es tölgytelefonoszlop beszerzése.

Hadügyminisztérium, Bucuresti: Szeptember 6-án 25.000 jutazsák beszerzése.

Közlekedésügyi minisztérium, Bucuresti: Szeptember 16-án Mercurea Ciuc-Sánmártin-Cozmeni-plăești de Jos utvonalon (45 kilométer) az autóbusszforrgalom koncesszió nélküli négy évre.

Dulesti lőporgyár: Szeptember 7-én 25.000 kg. diphenilamin beszerzése.

CFR vezérigazgatósága, Bucuresti: Szeptember 21-én 500.000 kg. főzött lenolaj, 200 ezer kg. repecolaj, 10 ezer kg. kenő repecolaj, 5000 kg. főtelen lenolaj beszerzése.

Sibiu városa: Szeptember 4-én 12 vagon zab beszerzése.

Cluji egyetem: Szeptember 7-én a Pasteur intézet számára 12 vagon koksiz beszerzése.

Cluj városa: Szeptember 22-én két darab, egyenként 3-5 tonnás teherautóalváz beszerzése.

Brasovi erdőfelügyelőség: Szeptember 25-én

Capitol Mozgó

bemutatja szerdai kezdéssel

Sinclair Lewis DODSWORTH

Nobel-díjjal kitüntetett regényét filmen. Valóságos élmény! Az igazi, tökéletes művészet!

„Egy élni vágyó asszony”

Főszereplők: RUTH CHATTERTON, LUKACS PÁL, MARY ASTOR.

Ma utoljára: PRATER — MAGDA SCHNEIDER.

4026 szál fenyőfa eladása ciucmegyei erdősegből. Kitermelési idő két év. Ovadék 146.500 lej.

Gusterita község (Sibiu megye): Szeptember 15-én 200 szál tölgyfa eladása.

Toplita község (Mures megye): Szeptember 15-én 6748 köbméter faanyag eladása. Kikiáltási ár 235 lej köbméterenként.

Voslobeni község (Ciuc megye): Szeptember 9-én 7081 köbméter fenyőfaanyag eladása községi erdősegből. Kikiáltási ár 190 lej köbméterenként.

Baia Sprie község: Szeptember 10-én 313 hektár 89 ár területű erdősegből eladása. Kikiáltási ár 1.597.298 lej.

Poian község (Treiscaun megye): Szeptember 3-án 2600 köbméter fenyőfa eladása. Hivatalos becslés 182.000 lej.

Născu erdőigazgatóság: Szeptember 16-án 59 hektár 9248 négyzetméter területű erdősegből kitermelésének kiadása. Hivatalos becslés 3.815.000 lej.

Făgăras városa: Szeptember 2-án újabb árlejtés 2214 hektár területű közszégi erdősegből kitermelésére.

Zlatna község (Albamegye): Szeptember 15-én 3442 köbméter bukktizifa eladása. Kikiáltási ár 172.100 lej.

A képzés nélküli gyári munkások munkakamarai igazolvánnyal látandók el

Az 1930 április 30-i Legea pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor (a szakmai képzésről és mesterségek gyakorolásáról szóló törvény) végrehajtási utasítása megjelent a Monitorul Oficial 1937 aug. 26-án kelt 196. számában. Időközben azonban a törvény mükénti alkalmazása hivatalos rendeletek által lett tisztázva, úgyhogy a most megjelent végrehajtási utasítás eddig nem ismert rendelkezéseket nem igen foglal magában. Kiemeljük belőle, hogy a szakmai képzés nélküli munkások, amilyenek a gyári munkások legnagyobb része, a munkakamarák munkasoztálya által „dovada de muncitori necalificati” igazolvánnyal látandók el, minél fogva a munkaadók — amennyiben eddig nem tették volna meg — egy összesített kérvényben egy, a munkások személyi adatait tartalmazó kimutatás, minden munkás két fényképfénykép és a fejenként 20 lej taxa befizetéséről szóló nyugta csatolása mellett kérhetik a dovadák kiállítását.

Rövid üzleti hírek

Hofcules téglyagyár Dicsőszentmárton szeptember 7-ére kitiltott rendkívüli közgyűlésen alaptőkét 3.4 millió lejről 5 millióra emelte.

Hansa Romana Comercială S. A. Cluj bejegyeztette, hogy alaptőkét 2 millió lejről 5 millió lejre emelte.

D. Mociornita bőr- és cipőgyár 30 millió

lejes jelzálogköcsönt kapott az Ipari Hitelintézetől.

Az Ipari Hitelintézet az utóbbi időben több nagyobb kölcsönt folyósított belföldi iparvállalatoknak. Ezeknek a hitelígényléseknek a kielégítésére az Ipari Hitelintézet 200 millió lejes kölcsönt vett fel a Nemzeti Postatakarékpénztártól, mely kölcsön fedezetül pénztári bonokat adott ki.

A Generala Biztosító Intézet igazgatóságát dr. Froda Sándort igazgatóvá nevezte ki.

A Banca Națională kimutatása szerint Romániának több mint 200 millió lej, nagyobb részt árukiutalásból származó követelése fagyott be.

Pop Valer ipar- és kereskedelmiügyi miniszter egy autófelszerelési üzem felavatásán

Dr. Pop Valer ipar- és kereskedelmiügyi miniszter vasárnap Kolozsvárt járt és résztvett egy autófelszerelési üzem felszentelésén. A miniszter felavató beszédében azt hangsúlyozta, hogy a romániaság rövidesen gazdasági téren is uraini fogja az országot.

— **Anna Pauker** súlyosan megbetegedett. Bucurestiből jelentik: Anna Pauker, akit kommunista igazgatás miatt 10 évi börtönrre ítélték, megbetegedett. Doftanából a vacaresti börtön kórházába szállították erős fedezet mellett.

Machzor és tallisz árleszállítás!

4 kötet machsor a főimnapokra, vászonkötésben magyar, német vagy zargon fordítással **Lei: 200**

9 kötet machsor az összes ünnepekre egész évi használatra, vászonkötésben magyar, német, vagy zargon fordítással **Lei: 650**

Mirjam dr. Kis Arnoldtól, vászonkötésű, magyar, vagy német **Lei: 150**

Mirjam valódi krokodilbőr-kötésben **Lei: 500**

Tallisz bármicva gyermekeknek, bortnival felszerelve **250 lej**

Gyapju férfi tallisz, arany vagy ezüst bortnival felszerelve **400 lej**

Selyem tallisz, fél, felszerelve bortnival **400 lej**

Selyem tallisz, egész, nagy, felszerelve bortnival **800 lej**

Kapható:

ANTON ROSENZWEIG, CLUJ

Alapítva: 1890. (Saját ház)

ספרים אונד טליתים גראמאונדונג
Héber könyvek
gyapju és selyemtalleszek
nagykereskedése — **Guári árak**

Művészeti lakberendezés

SZÉKELY ÉS RÉTI
BUTORGYÁR R.T. · BUCURESTI · TG. MURES
TERVEZÉSEBEN
KIVÁ NATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

Héber szótárak

Mannheim—Grosz: Héber-magyar szótár

az első modern teljes héber-magyar szótár rövid nyelvtannal, 628 oldal, kb. 20.000 címszóval! díszes kötésben 300 lej, fűzve 200 lej.

Mannheim: Magyar-héber szótár

modern magyar-újhéber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az

Új Kelet kiadóhivatalában

Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Me

A vasárnap négy órakor emeleti külön hunyta le szemzeti parasztpárt gyei tagozatána gyászlobogó nemzetközi parasz A közbecsülés politikus halálá megdöbbenést é tott ki, politik többségiek és aránt. Dr. Socol mán politikus lőbb, legutiszt száll a sírba. E dobogni ma ha egy emelkedett szünt meg sug lőködő, fogvics nyira izoláltan, annál tisztább, látogat a mai r mán.

Dr. Socol A sok letétemény mennyire is pa — csak halálá ben láttatni az ságát. Európée telmében, széles velt, aki tisztán ményeket. Öszit elévülhetetlen é nak az erdőlyi viharos évtize után élharcosa lom megszervez

De előkelő sz dása és puritá kizárta a törtet ideálok megvaló dekek és ambí mindenekelőtt érdemei, kvalít garnitúrába kv Aurelt, finom magától a dek ahogyan a tüle mosollyal vette nak sorozatos k tott osztályrésb amely elsősrba

Igaz hazafi v gáncsnélküli lov harcainak. Ez a meg öt abban, nemzeti elfogult ség kicsinyes és délyi román polból, amely Erdé tette és a gyula megszervezte, ug az egyedüli, aki tások, vagy épp mentette át meg megnyilatkozásá mára is a gyula lyebb történelmi szellemét. Hol vezetők, akik tizer Gyulafehérváron mányban rögzite egyenjoguságát, tási örendelkez szembeni méltán ténelmi szükségé vétel nélkül lelke kezdeményezik a amelyek a kiseb si önkormányzat lozzák.

Dr. Socol Aur detni a kisebbsé dést; aki kezdem kolozsvári dema

Ös

Meghalt dr. Socol Aurel

A vasárnapról hétfőre virradó hajnali négy órakor a kolozsvári Zsidókörház emeleti külön szobájában örök álomra hunyta le szemét dr. Socol Aurel, a nemzeti parasztpárt kolozsvári és kolozsmezei tagozatának elnöke. Hétfő reggel óta gyászlobogó komorodik a város háza és a nemzeti parasztpárt klubhelyisége fölött. A közbecsülésben és közszeretben álló politikus halálhíre országszerte mélyeseg megdöbbenést és osztatlan részvételt váltott ki, politikai barátok és ellenfelek, többségiek és kisebbségiek között egyaránt. Dr. Socol Aurel a régi Erdély román politikai gárdájának egyik legelőkelőbb, legtisztább, leglovagibb figurája száll a sírba. Egy nemes szív szűnt meg dobogni ma hajnalban a kórházi ágyon, egy emelkedettebb, tisztultabb szellem szűnt meg sugározni, amely a mai gyűlölködő, fogvicsorító atmoszférában annyira izoláltan, annyira egyedülállóan, de annál tisztább, annál áthatóbb fényvel világolt a mai román politika firmamentumában.

Dr. Socol Aurel olyan emberi kvalitások letéményese volt, amelyek — bármennyire is paradox-szerűen hangozzék — csak halálában engedik való méreteiben láttatni az ő kivételes emberi nagyságát. Európéer volt a szó legigazabb értelmében, széles látókörű, sokoldalúan művelt, aki tisztán látta az embereket és eseményeket. Őszinte, igaz hazafi volt, aki elévülhetetlen érdemeket szerzett magának az erdélyi román nemzetiségi harcok viharos évtizedeiben, majd az egyesülés után élharcosa volt az erdélyi román uralom megszervezésének.

De előkelő szelleme, lovagias gondolkodása és puritán önzetlensége már eleve kizárta a törtétek sorából, akik a nemzeti ideálok megvalósulása után az egyéni érdekek és ambíciók kielégítését tartották mindenekelőtt is szemelőtt. Bár multja, érdemei, kvalitásai, tehetsége a legelső garnitúrába kvalifikálták volna dr. Socol Aurel, finom rezignációval háritotta el magát a dekoratív pozíciókat, mint ahogyan a tülekedők fölött szelíden elnéző mosollyal vette tudomásul, hogy pártjának sorozatos kormányzásai során sem jutott osztályrészül egy olyan méltóság, amely elsősorban őt illette volna meg.

Igaz hazafi volt, tisztakezü, félelem és gáncsnélküli lovagja az erdélyi románság harcainak. Ez azonban nem akadályozta meg őt abban, hogy felülemelkedjék a nemzeti elfogultság, a sovén türelmetlenség kicsinyes és szűk nézőpontjain. Az erdélyi román politikusok azon nemzetdekéből, amely Erdély lecsatlakozását előkészítette és a gyulafehérvári nemzetgyűlést megszervezte, ugyszólván Socol Aurel volt az egyedüli, aki kompromisszumos fenntartások, vagy éppen elfeladások nélkül mentette át meggyőződésében és minden megnyilatkozásában Nagy-Románia számára is a gyulafehérvári határozatok mélyebb történelmi bölcsességtől áthatott szellemét. Hol vannak ma már azok a vezetők, akik tizenkilenc esztendővel ezelőtt Gyulafehérváron még egy történelmi okmányban rögzítették meg a kisebbségek egyenjoguságát, kulturális és közigazgatási önrendelkezését, a kisebbségekkel szembeni méltányosság és türelmesség történelmi szükségességét. Valamennyien kivétel nélkül lelkesen írják alá vagy éppen kezdeményezik azokat a megmozdulásokat, amelyek a kisebbségeknek a közigazgatási önkormányzatokból a kiebrudalását célozzák.

Dr. Socol Aurel volt az, aki merte hirdetni a kisebbségekkel való együttműködést; aki kezdeményezője volt 1930-ban a kolozsvári demokratikus városi tanács

többségi és kisebbségi összefogásának; az ő égisze alatt, az ő támogatása mellett voltak Kolozsvárnak először és a jelek szerint utójjára, magyar és zsidó kisebbségi alpolgármesterei. Ebben a meggyőződésében nem tudtak megrendíteni azok a mélyeseg változások, amelyek a román közvélemény hatalmas többsége az utóbbi esztendő folyamán keresztül ment. A parlament szószékéről hirdett, egy felöltlen, mértéket és izlést nem ismerő sajtó hasábjairól fektelen tempóban terjesztett uszítás, amelynek jelszavai ma már államrezoni rangot kaptak, távolról sem tudta befolyásolni dr. Socol Aurelnek mély műveltségben, történelmi tisztánlátásban és négy évtizedes politikai tapasztalatokban gyökerező meggyőződés. Megmaradt hívő demokratának a reakciós tullicitálások közepette, és ezeknek minden gáncsoskodása ellenére, megmaradt puritánnak egy enyhén szolva laza erkölcsökre támaszkodó politikai világban, megmaradt önzetlennek és szerénynek olyan kortársak között, akik az egyéni érvényesülés és gyors meggazdagodást mindenképp elől helyezték.

Dr. Socol Aurel ezüstös feje tisztán és érintetlenül csillogott ki a kortási galériából, akár az Alpoknak egy hófedte csúcsa. Szinte természetes, hogy ilyen tulajdonságok és érdemek mellett politikailag mellőzött, anyagilag pedig teljesen szegényen éri utól a végzet, amely tulságosan és időnek előtte, a legrosszabbkor ragadta ki őt az élők sorából. A legrosszabbkor, mert a politikai fejlődés mai fázisában és holnap perspektívái közepette a megértésnek, a türelemnek, az igazságérzetnek és az elnyomottakért, az üldözöttekért való bátor kiállásnak a legnemesebb bajvivője dőlt ki vele az élők sorából. Nem a mi feladatunk annak mérlegelése, hogy mit veszített a román politikai élet és a román társadalom, vagy akár a nemzeti parasztpárt dr. Socol Aurel elmúlásával. De most halálában érezzük igazán, hogy milyen mérhetetlen és mennyire pótolhatatlan veszteség ért bennünket, bennünket romániai zsidókat, de az egész kisebbségi életet is Socol Aurel elvesztésével. Halála után megmondhatjuk róla, aki életében sem fogadta volna keletlenül, mint manapság sok más kortársa a „kisebbségi“ elismerést — hogy őszinte, igaz barátunk volt, megértő hibe és támogatója a zsidó kisebbségi törekvéseknek, akinek ajtaja mindig nyitva állott, minden irdokolt panasza és jogos kívánság számára, bárki is lett legyen az, aki hozzá fordult. Megmondhatjuk róla, hogy az Uj Kelet hűségese előfizetője és olvasója volt a lap megindulása óta és az Uj Kelet szerkesztőségé nemes, atyai baráti elvetsztését gyászolja Socol Aurel korai halálában.

Kiváló jogász is volt dr. Socol Aurel; a kolozsvári ügyvédek elit gárdájához tartozott, akire ezen a pályán anyagi és erkölcsi sikerek várakoztak. Ő azonban hivatást, küldetést látott közéleti tevékenységében. Idejét a köznek szentelte, energiáját, tehetségét a köz szolgálatába állította, amelytől azonban nem várt és nem fogadott el semmilyen „megtérítést“. És mert erején felül áldozott a köznek, egy kis család gondterhesen néz a holnap elé dr. Socol Aurel ravatalánál, amely előtt ezekben a napokban mélyeseg résztvétel és tisztelettel fogja leróni kegyeletét az ország. Emléke annál elevenebben fog kísértetni a szűkebb világban, amelyből eltávozik, minél magasabba csapnak az ország politikai életében az irigy és torzalkodó gyűlölködés türelmetlen és reakciós elnyomatás szelemének lángjai. Szinte ibseni egyedülléte ebben a légkörben fog igazán mélyeseg szimbolummá neme-

sedni örök emlékezésre kötelezve azokat, akik életében nem követték és örök hálára azokat, akikért sohasem tévovázott fel emelni védő és oltalmazó szavát.

Dr. Socol Aurel Brassóban született 1878-ban. Középiskoláit Brassóban, egyetemi tanulmányait Prágában, Berlinben, Bécsben és Kolozsváron végete. Bécsben tagja volt a Vaida és Maniu által kezdeményezett pán-román diákszervezetnek, később elnöke a kolozsvári román kaszinónak. Végig vezető szerepet vitt az erdélyi románság politikai harcaiban, majd 1918-ban egyik megszervezője és főtitkára volt a kolozsvári román Nemzeti Tanácsnak. Az egyesülés után Kolozs megye kilencszer küldte a képviselőházba, amelynek a két nemzeti parasztpárti kormányzás alatt alelnöke volt. Nem hiányzott egyetlen kolozsvári városi tanácsból sem. Maniu Gyula legintimebb, legmegbecsültebb hívei közé tartozott, kezdeményezője és elnöke az első szovátai gyűlésnek, ahonnan a maniuista politikai akciók kiindultak.

Socol Aurel néhány év óta szívbántalmak gyötörték, amelyeket néhány hónappal ezelőtt egy vesedaganat komplikált. Kezelő orvosa, dr. Farkas Imre tanácsára a Zsidókörházba vétette fel magát, ahol sorozatos konziliumokat tartottak fölőtte, dr. Hatlegan Iuliu pro-

fessor bevonásával. Az orvosokat tragikus dilemma elé állította az a tény, hogy a vesedaganat biztos pusztulással fenyegette a szervezetet, viszont kétséges volt, hogy a beteg szíve el tudja-e viselni a daganatot eltávolító operáció megpróbáltatásait. Végül a most bécsi emigrációban élő hírneves Lillenthal professzort, a berlini egyetem egykori kiváló szívspecialistáját hívták le beteggyárhoz, aki a műtét beavatkozás mellett döntött, anélkül, hogy ennek sikeréhez a konzilium különösebb reményeket táplált volna. A műtét beavatkozása, amelyet dr. Róth Marcell végzett, a vára közösen felül jól sikerült és már-már látszott, hogy Socol Aurel sikerül visszaadni az életnek. A gyenge szív azonban nem bírta táplálni az operáció után a szervezet regenerálódását és vasárnapról hétfőre virradó hajnali négy órakor dr. Socol Aurel csendesen jobblétre szenderült.

A nemzeti parasztpárt kolozsvári szervezete hétfőn délután hat órakor száz tagu küldöttséggel tiszteletet az elhunyt Elizabeta uccai lakásán felállított ravatal előtt. Temetése szerdán délután három órakor fog végbemenni, miután ezt megelőzően a párt klubhelyiségében gyász keretében fogják méltatni az elhunyt érdemeit. A temetésen résztvesz Ion Mihalache, a nemzeti parasztpárt elnöke, Virgil Magdearu, a párt főtitkára és természetesen Maniu Gyula, aki szovátai üdülését megszakítva, hétfőn este Kolozsvárra érkezett. A nemzeti parasztpárt összes erdélyi szervezetei népes küldöttségekkel fogják képviseltetni magukat Socol Aurel temetésén, aki a párt erdélyi szervezetének alelnöke volt.

Parkváros lesz Kolozsvárból egy éven belül

Drăganu dr. polgármester három parkot akar a város három bacillusfészke helyén

Cluj, augusztus 30. Hol legyen az új városmajor? Ez a kérdés foglalkoztatja pillanatnyilag a város vezetőségét. Megirtuk, hogy a régi major helyén fiuliceum épül, ide költözik majd át a Gh. Baritju fiuközépiskola. Már meg is kezdtek a városmajor egyes épületeinek lebontását, mert nemsokára megtörténik az iskola alapkövetétele. A major helyének kiválasztásánál több szempontot kell tekintetbe venni: ne legyen messze, de mégse legyen a város belterületén, mint a régi.

Hétfőn délelőtt bizottság járta be autóval Kolozsvár környékét, hogy megtalálják a legalkalmasabb helyet. A bizottság tagjai: dr. Drăganu főpolgármester, Ciortea főmérnök, dr. Ungur a gazdasági hivatal főnöke és dr. Pop Victor városi főigéző voltak. Az autó körül Szamosfaiva határába, bekanyarodik egy nagy kerek térségre, a homokbányák közelében. Ez a hatalmas térség a város tulajdona. Drăganu főpolgármester ezt a helyet látja legalkalmasabbnak, egyrészt mert a város tulajdona. másrészt, mert közel is van és elég nagy terület a major részére. Igaz, hogy fel kell tölteni a gödrös helyeket, de az nem akadály. Nagyjában már végzett is a helykereséssel a bizottság, amikor Drăganu dr.-nak eszébe jut, hogy ez a hely kitűnő lenne park számára is. Kolozsváron — véli a polgármester — nincsen elegendő park. Külföldön mindenütt nagyszerű parkok állanak a polgárok rendelkezésére. Miért ne lehetne így nálunk is, amikor a város fekvése nagyon alkalmas erre. Ennek a városrésznek különben sincs parkja, ahol a polgárok nyáron megpihenhessenek.

Kérdés: park, vagy városmajor? Nagy munkát igényelne parkot teremteni ezen a helyen, amelyet köröskörül viskók szegélyeznek. Ez nem volna akadály, mert amint Ciortea főmérnök mondja, ezek a házak amugyis a mérnöki hivatal tudta nélkül épültek. Lakóit tehát máshová telepítenék. Nincs kizárva, hogy még az ősz folyamán nagyszerű árnyas parkot varázsol a város vezetősége a ma még ingoványos területre.

Ezzel nagy szépséghibát javítanak ki. De nemcsak ez a városrész szorul parkra — mondja a polgármester. A város ellenkező pontján, a favásártéren is remek parkot varázsolhatnának. Annál is inkább, mert a favásártérrel áttelepítették Kül-Monostorra. Néhány perc múlva már a favásártéren fekezt le az autó, ahol a Járványkórház közelében igazán sirlalmas a helyzet egészségügyi szempontból. Egészségtelen viskók vannak itt is, egy nagy sártenger körül. A bizottság megtekinti a helyet. Városmajornak egyáltalán nem felel meg, de kitűnő parkká varázsolható.

És ha már a városrészépésznél tartunk, nem lehet kifelejteni a Mihály park környékét sem, ahol ragyogó sportarénát létesítettek ugyan, de a hírhedt kétvízközön keresztül vezet odáig az ut, amely egyik bacillusfészke a városnak. A bizottság megáll a Szamos partján, mérlegelik a terepet és már sebtiben kész is a terv. A Szamos mentét, amelyet ma még szemétdombok és hepehupás területek csufítanak el a gyönyörű sportaréna felé vezető utat, rövidesen rendezni fogják. Talán még az őszre, ezt azonban még nem ígéri biztosra. A terv ragyogó. Rendezni a Szamospartot és a Mihály-parktól egészen a régi sportarénáig parkirozni ezt a területet. Magától értetődik, hogy ugyanakkor eltüntetik a Kétvízköz nevet viselő rettenő viskókat és zezugos sikátorokat.

Négy éves működése alatt sok eredményt mutathat fel a jelenlegi időközi bizottság. Eppen ezért bizunk kell abban, hogy a parktervek is megvalósulnak.

— Oradeai előfizetőinkhez. Ertesítjük oradeai előfizetőinket, hogy lapunk szeptember 5-én megjelenő roshasanai számában külön rovatot tartunk fenn az oradeai előfizetőink újévi üdvözlétei részére. Kérjük előfizetőinket, hogy újévi üdvözléteiket idejében juttassák el nagyváradi szerkesztőségünkhez Schön Dezső uhoz, str. Cantemir 45. Telefon 20.

Őszi kalapszükségletét legjobban és legolcsóbban a Kalap Király

áruházában szerezheti be. Garantiált minőség. Nagyon olcsó árak. Cluj, P. Unirii 24.

HIREK

A király a sinaiai autóversenyen. Bucarestből jelentik: Az uralkodó és Mihály vajda Sinaia utaztak, ahol megtekintik a napi autó- és kerékpárversenyeket. Holnap délen Cifelsége kihallgatáson fogadják Szojadinovics jugoszláv és Krofta csehszlovák külügyminisztereket.

Csak szeptember közepén nyílnak meg a középiskolák. Bucarestből jelentik: Mint ismeretes, a középiskolák tanévének megnyitása szeptember 9-re lett kitűzve. Ujában azonban nagyszámú olyan jelentés érkezik a nemzeti nevelésügyi minisztériumba, hogy az előirt feltöltési munkákat nem mindenütt lehetett megtenni és ezért szükséges a tanév megnyitását a szeptember 15-ig való eltolására. Ezt az is indokolta ténnyé, hogy több helyütt vörhenyjárvány ütötte fel fejét.

Uj nomád törzseket fedeztek fel Indiában. Bombayból jelentik: Angol csapatok, amelyek az utóbbi hónapokban az észak-nyugati indiai Vazirisztán felkelőinek leverésével voltak elfoglalva, portyázásuk és expedícióik során néhány, eddig ismeretlen törzset bukkantak. Nomádok, akik az utóbbi években rettegésben tartották a bennszülötteket. Olyankor nyomultak be a falvakba, amikor a lakók nagy része a mezőn tartózkodott és főleg gyermekeket raboltak el. Az egyik angol külföldi újságíró sikerült a rendkívül ügyes nomád törzs egyikét körülkeríteni és az egész bandát elfogni. Az angolok arra a borzasztó felfedezésre jutottak, hogy kámbalokról van szó, akik azért vitték el a gyermekeket, hogy azokat meggyék. A törzsről felett haditörvényeszk fog itélkezni.

Éltesebb embereknél, akik gyakran fel vannak fúródva, úgy az alhasi pangást, mint az emésztési renyheséget egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz reggelenként bevéve rendszerint hamar megszünteti, a rekesztiszom emelkedését csökkenti és a magas vérnyomást mérsékli. Az orvosok ajánlják.

Nyolc millió lej kormányzati költségvetés kéri a szigeti polgármester a város modernizálására. Szigetről jelentik: Sziget városa a legnagyobb anyagi nehézségekkel küzd, a város alig millió lejes rendes évi költségvetését alig tudja realizálni, így nagyobb szabású városfejlesztési tervek megvalósítására nem lehet gondolni. A város vezetősége több ízben kísérelt meg nagyobb költségekkel felvenni, de ez a kísérlet nem járt eredménnyel. Nem kapott azonban sziget városa az elmúlt 20 év alatt egyetlen bani kormányzati költséget sem. Tatarescu miniszterelnök szigeti tartózkodása során megígérte dr. Hodor Gyula polgármesternek, hogy jelentős összeget fog kiutaltatni a város részére és felhatalmazta, hogy készítsen memorandumot, amelyben tárja fel a város helyzetét és jelölje meg azt az összeget, amelyre a városnak haladéktalanul szüksége lenne. Dr. Hodor polgármester, aki rövid ténykedése alatt szinte csodákat művelt a város külső képének megváltoztatása terén, elkészítette memorandumát, amelyben nyolcmillió lej kormányzati költséget kéri a város részére. A nyolcmillió lejből négy milliót a lehetetlen helyzetben levő uccák burkolására akarja fordítani a polgármester, míg a másik négy millió lejből okvetlenül szükséges középületeket akart építtetni. Így egy modern városi közföldöt, egy szegényházat, két nyilvános üzemhelyet és emeletet akar huzatni a tüdőoltóaktanya fölé, mert a jelenlegi épület igen szűk a katonai tüdőoltóság elhelyezésére. A memorandum indoklásában a polgármester rámutat arra, hogy amíg a jól szituált városok sok tízmillió kormányzati költséget élveztek a múltban, addig Sziget az elmúlt husz évben egyetlen bant sem kapott, sőt a kormányhoz intézett segélykérő memorandumait válasza sem méltatták. A továbbiak során rámutat a memorandum arra, hogy Sziget csodálatos elvéréseivel fogva jelentős idegenforgalmi centrum és lehetetlen állapot az, hogy amíg a szomszédos csehszlovákiai megyék is a legmodernebb országokkal vannak ellátva, addig a szigeti uccák úgy esztétikai, mint közlekedési és egészségügyi szempontból tarthatatlan állapotban vannak. A polgármester a hét folyamán utazik a fővárosba, hogy memorandumával kihallgatáson jelentkezék Tatarescu miniszterelnöknek és reméli, hogy sikerülnie fog kieszközölnie a nyolc millió lejes kormányzati költségvetését.

Mária Pavlovna nagyhercegnő — újságíróknak. Szoziából jelentik: Egy idő óta a bolgár fővárosban tartózkodik Mária Pavlovna egykori orosz nagyhercegnő. Pavlovna amerikai és angol lapok tudósítójaként tartózkodik Kszofában, ahol Boris király hosszabb audiencián fogadta. Az újságírók néhány kollégája előtt kijelentette, hogy Szinájába is el fog utazni.

Középpont zudítottak a jugoszlávai bucsujárás résztvevőire. Belgrádból jelentik: Szombaton és vasárnap Jugoszláviában bucsujárás volt hatalmas tömegek részvételével. Vajljevóban, ahol Jankovics erdőügyi és bányaiügyi miniszter tartott előadást 700 ember előtt, mintegy 50-60 fiatal ember középpont zudított a hallgatóságba. Három ember megsebesült, fegyverhasználatra nem került sor.

Holnapi időpognozsis. Lassan emelkedő légnymomás, váltakozó boruló irányzatú felhőzet, enyhe északi szél, további kismértékben süllyedő hőmérséklet, helyi jellegű eső Erdélyben és az ország északi részeiben.

Meghalt Ferenc József pincemestere. Prágából jelentik: A trebitsehi közpályán tegnap meghalt Josef K. Schwartz, egykori pincemester hetvenhét éves korában. Az erőteljes ember legutóbb egy gázfűtőt igazított, amely a keze alatt felrobbant. A szerencsétlen ember olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy sérüléseibe belehalt. Schwartznak több vendéglője volt, amely nagyon jól ment, főleg azért, mert a vendéglős egykor Ferenc József pincemestere volt és vendégeit különböző való és költött, a néhai császárral összefüggő anekdotákkal szórakoztatta. Schwartz egyébként olyan szakállt növesztett, mint Ferenc József és ezzel is vonzóvá tette vendéglőjét.

A ROYAL slágermozgóban holnap, szerdától egy újabb világláger:

A KIS POTYAUTAS

SHINLEY TEMPLE, a világhírű gyermekszármak legnagyobbalkotása. Csodás felvételek SANGHAI kínai negyedében. Rendes helyarákkal: 22 és 27 sz. Diákoknak és munkásoknak kedvezmény. Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9 órák. Legújabb Fox Journal.

Ma, kedden utoljára: JEAN HARLOW-nak a tragikusan elhunyt fiatal művésznőnek legszébb alkotása: **A láthatatlan front.** Part nerei: CARY GRANT és FRANCHOT TONE

Marmagyi bibóros az „olasz-spanyol” győzelemről. Rómából jelentik: Marmagyi bibóros látogatást tett a Mussolini-táborban, ahol több ezer külföldön élő olasz gyermeket nyaraltatnak. Miután istentiszteletet celebrált, a bibóros beszédet tartott, amelyben a santanderi győzelemről is megemlékezett megállapítva, hogy az olaszok és spanyolok a béke és civilizáció ügyéért harcolnak.

Halálos baleset érte Libiában Ausztria kairói követét. Benghaziból jelentik: Ausztria kairói konzulja Olaszországból jött minap ideérkezett és családijával együtt utnak indult a libiai autótton. Gépkocsijuk gumidefektus miatt felborult. A konzul leánya meghalt, a konzul súlyosan megsebesült és kórházba szállítás közben szintén kiszenvedett.

Wald Renée, zeneakadémiát végzett diplomás zongoratanárnő nyaralásából hazaérkezett és tanítását megkezdte. Jelenkezni str. Goga Octavian 7. II. em. (Davila színház közelében).

MEZŐGAZDASÁGI BANK 200.000 lej névértékű részvény ELADÓ. Megkeresését „Lej 25.000” jellegre Rudolf Mosse Clujhoz.

Megkezdtek az ünnepi friss és élő halak. Sallak Deszó. Telefon 2212.

Hirdetmény majorságvágás ügyben! Miután a Roshasanot megelőző nap vasárnap lesz, a majorságvágás körüli tolongást elkerülni óhajtván, elrendeltük, hogy szombat este 8 órától 11-ig, vasárnap reggel 6 órától 10-ig eszközöjzenek vágást. Ajánlatos, hogy a vágatási cédulákat a közönség még pénteken váltás meg. E célból a gabellajegyzőtár péntek d. u. 6 óráig lesz nyitva. A forgalom gyorsítása érdekében készítsen elő mindenki kifogástalan aprópénzt a jegyváltáshoz. Az őrth. izr. hitközség gabellakezelősége.

Gyilkossággal vádolnak egy családot. Grázból jelentik: Juliusban Köflach mellett meggyilkolva találták Stefan Ochsenberge főerdész. A nyomozások során letartóztatott egy Martin Jandl nevű parasztot. Ujában nemcsak őt, hanem apját és fivéréit is letartóztatták, mert az a gyanu merült fel, hogy az egész család részes a gyilkosságban.

Cukorbetegségnél, elhíjasodásnál és közzvénynél, oxaluria és phosphaturia képződésénél, húgysavas sók leakadásánál reggelenként éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz javítja a gyomor és a belek működését s az emésztést és az anyagcserét tartósan előmozdítja. Az orvosok ajánlják.

Melyik nép írja a legtöbb levelet? Londomból jelentik: Anglia és az Egyesült Államok évek óta versenyeznek a levélírásban. Néhány évvel ezelőtt az amerikaiak azt állították, hogy ők a legbuzgóbb levélírók. Az angol statisztikusok azonban megállapították, hogy Nagybritanniát illeti ebben a tekintetben az első díj. Angliában ugyanis átlag minden lakos évente 78 levelet ír, míg az Egyesült Államokban csupán 67-et. Ezután következnek Ujzeeland 66-tal, Svájc 54-vel, Németország 53-mal, Dánia 45 levéllel fejele. A többi nemzetek messze mögöttük maradnak. Angliában a légi posta forgalma is óriási módon növekedett. Amikor 1925-beveleket továbbítottak repülőgépen, 1930-ban ez a szám már négy millióra szaporodott, 1932-ben hatmillióra, 1936-ban pedig 31 millió levelet forgalmazott az angol posta.

Vámos Magda zongoratanárnő a tanítást megkezdte. Található lakásán P. Mihai Viteazul 23, I. em.

Vigyázzon, ne tévedjen

Szörmeszükségletét a legelőnyösebben és a legszebb kivitelben

WEISZ T.

szörmeszalonjában szeresheti be.

CLUJ, C. REG. FERDINAND 11. ET. I.

Gólya-palota

Berlinben is járt a svéd külügyminiszter. Stockholmból jelentik: Sandler svéd külügyminiszter tegnap este a fővárosba érkezett Lengyelországban tett utjáról. Sandler rövid időre kiszállt Berlinben, ahol megbeszélést folytatott Svédország ottani követeivel.

Dr. Lengyel Miklós rendelőjét új szanatóriumába, str. Gojdu 3 szám alá helyezte át.

A Wagons-Lits Cook étetési a vizum nélküli társasutazás iránt érdeklődőket és jelentkezőket, hogy az indulás szeptember 10-én reggel 9.30-kor van, míg a visszaindulás Budapestre szeptember 15-én éjjel van.

Orvosi hír. Dr. Klein Endre bőrgyógyász-urologus, kozmetikus párizsi tanulmányutjáról visszatérve rendelését augusztus 30-án újra megkezdte. Timisoara I. Str. Mărăsesti 1. (A színház mellett).

Hevesi Pirokka zongoraművész és Pfeiffer Alfréd énekprofesszor, a kiváló pedagógusok, kiknek tanítványai ugy nemzetközi hangversenydobogókon, mint az operaszínpadokon legnagyobb sikereket aratják, újra megkezdik tanításukat. Jelenkezni lehet lakásukon: Memorandului 10. Naponta délelőtt 12-1, délután 4-8 között.

Minden Zsidóháznak. A napokban megjelent, a clujai Boros papirkereskedés kiadásában egy nagyon csinos és elmes összeállítású aluminumból készült Jahzeit tábla. Előnye hogy nagyon kicsi területen elhelyezhető, örökös, törhetetlen és egy diszkrét kegyeltes szabadsz. — ellentétben a régi papirból készült táblákkal, melyek nagyok, szakadnak és idővel utánpótlásra szorulnak.

Uj gyakorlati iskola

A kereskedelmi iskolák reformja a régebbi felsőkereskedelmi iskolákat kereskedelmi liceumokká alakította át olyképpen, hogy az eddigi négy felső osztály alapépitményűl megteremtette a négyosztályos kereskedelmi gimnáziumot, amelybe az elemi iskola negyedik osztályának elvégzése után irathozhatnak be a tanulók. Ez az alapépitmény azonban egyuttal egy új gyakorlati iskolafajta létesítését is jelenti. Mert a négy osztály tanterve úgy van kidolgozva, hogy az elvégzett tananyag ne csak a felső tagozat oktatásának szolgáljon alapul, de egyuttal már önmagában is nyújtsa a növendékeknek azokat az általános műveltségi, de főleg gyakorlati ismereteket, amelyek azok számára is szükségesek, akik esetleg további tanulmányokat nem is folytatnak. A gép- és gyorsírásból, számtanból, könyvelésből, kereskedelmi levelezésből, idegen nyelvekből, stb. már ebben az alsó tagozatban elsajátítanak a tanulók annyit, amennyi kisebb üzlet, vagy bármilyen kisméretű gazdasági vállalkozás ügyleteinek lebonyolításához szükségesek. A nagyváradi Kereskedelmi Csarnok a gyakorlati élet követelményeinek kíván eleget tenni azzal, hogy ezt az életrevelő iskolafajtát egy fiú, mint női kereskedelmi liceuma kiegészítésűl már a jelen tanévben az első osztályllyal megnyitja.

ÉRTESÍTÉS!

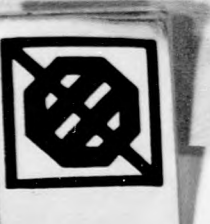
Intézetem szomszedságában az Orsoya zárdá által fentartott továbbképző gazdasági és kereskedelmi szaktanfolyam működik, hol modern nyelveket, gyors-, gépirást, kereskedelmi levelezést, kézimunkát, szabást, varrást és festést tanulnak, azonkívül háztartási gyakorlatokban és főzésben is ki képzést nyernek. Jelenkezési határidő szeptember 8-ig — Felvilágosítással szolgál

Schwartz Menyhértné orh: Zsidó leánynevelő intézete Oradea Ep. Ciorogariu 8. Tel. 11. Jelenkezni lehet már 13 éves kortól

STERN-féle ort. kóser vendéglő Nagyváradon

Str. N. Iorga (voit Zöldfa ucca) 19. Országszerte elismert kitűnő konyha, szolid árak, Erdély vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. ארטה. כשר

figyelmes kiszolgálás.

UJ KELET Legújabb hírek

Riadalmat keltett Japánban az orosz-kinai megnemtámadási egyezmény

Titkos záradékai vannak az egyezménynek?

Amerikai hajót bombáztak ismeretlen repülőgépek Sanghai mellett

Moszkva, augusztus 30. A Tass ügynökség jelenti, hogy augusztus 21-én öt évre szóló megnemtámadási szerződés jött létre Kína és Oroszország között. A megegyezés újabb két évvel meghosszabbítható, ha csak 6 hónappal lejártá előtt nem mondják fel. Amennyiben egyik aláíró félt támadás érne, a másik kötelességet vállal arra, hogy sem közvetlenül, sem közvetett úton nem megy a támadó segítségére. A paktum nem változtat az aláíró felek előzetes kötelezettségein.

Az orosz sajtó foglalkozva a paktum aláírásával, újabb bizonyítékát látja abban a szovjetek azon kívánságának, hogy közreműködjenek az egyetemes béke fenntartásában és az aláíró országok közti viszony megszilárdításában. A béke oszthatatlan kell hogy legyen — írja az Izvesztia —, ezért érdeklő a szovjeteket mindaz, ami a Távol-Keleten történik és az általános békét fenyegeti. Oroszország a paktum megkötésével Kína iránti baráti viszonyának ad kifejezést.

A japánok bizalmatlanul fogadják a kínai-orosz paktumot és azt gyanítják, hogy annak titkos záradékai vannak. A japán nagykövetség megbizottja, aki ilyen értelemben nyilatkozott, hozzátette még, hogy biztos forrásból szerzett értesülései szerint augusztus 14-én 20 orosz repülő indítottak utat Kína felé. Egyébként — mondotta —

a japán haderők általános offenzívára készülnek az összes frontokon.

A sanghai japán konzulátus meghatalmazottja kijelentette a sajtónak: „A kínai-orosz egyezmény közvetlen tanúbizonyság amellett, hogy Kína vezetői egyetértenek a kommunizmus vezetőivel. Az egyezmény nyilvánosságra hozott része bizonyíték csak egy töredéke annak. Bizonyos, hogy a szovjetek fegyvereket és katonai szakértőket fognak szállítani a kínaiaknak.

Mit mond a nankingi kormány?

A nankingi külügyminisztérium hivatalosan tájékoztatta a diplomáciai testületet a kínai-orosz megnemtámadási paktumról. Különösen azt hangsúlyozta, hogy a paktum nem tartalmaz titkos záradékokat.

— Békés megegyezésről van szó — mondotta a külügyminiszter —, amilyent Kína hajlandó Japánnal is megkötöni, ha Japán viszont Kína kétségbevonhatatlan jogaait elismeri.

Ugyanekkor angol és francia jelentések arról adnak hírt, hogy szovjet-orosz részről erős csapatokat összpontosítanak a Kína felé eső szibériai határvidékre. Francia lapok nagy számú orosz repülőgépet Kinába érkezéséről adnak hírt. Egyes angol jelentések szerint a Mandzsúria felé eső szibériai határon Blücher tábornok parancsnoksága alatt 200.000 orosz katona áll teljes technikai felkészültséggel, melybe 1000 repülőgép és 110 gyors tank is beleszámítandó.

A kínaiak nem hagyják magukat bekeleltetni

Sanghai, augusztus 30. (Rador). Az éjszaka folyamán csend volt a városban. Csúpan kínai repülő nyugtalanították rövid ideig a japán hadihajókat.

A kínai haderők délnyugat felé vannak visszavonulóban és otthagynak nankeui, csuyung-kuani állásaikat, hogy a bekerítés veszély alól kivonják magukat, ami Kalgannak a japánok által történt elfoglalása folytán merült fel. A kínaiak a Peking-Hankeu vasutvonal mentén akarják megvetni lábukat.

Amoyi kikötőből kiűzték a japánokat

Tokiói jelentés szerint Amoy délkínai kikötője, mely közvetlenül Formosa japán szigetével szemben fekszik s amelyet a japánok nem egészen tisztázott körülmények között régebben megszálltak, most egy kínai hadtest nyomult be és elfogta a japán helyőrséget vezérkarával és tisztjeivel együtt.

Tatungot bombázzák a japánok

A Central News kínai távirati iroda jelenti, hogy 17 japán repülő 50 bombát dobott Ta-

tung helysére, amely Sansi tartomány északi részében nagy stratégiai jelentőséggel bír. A tatungi állomásban súlyos károkat tettek a bombák. Nagy harcok folynak Linguangnál, 25 kilométernyire délre Tiencsintől. A japán erők Machangnál a Tiencsin-Pukeu vonalon is megtámadták a kínaiakat, de vesztést szenvedtek. A Liuho-Woosung fronton bizonyos nyugalom uralkodik, a japánok nagy offenzívára készülődnek, viszont a kínaiak állásaik megerősítésén dolgoznak. Sanghai vidékén a japánok 25.000 embert tettek partra.

Japán katonai körök szerint a japán csapatoknak sikerült elfoglalniok Csahar tartomány összes gócpontjait. A japán repülők és több páncélos bombázó szakadatlanul Shansi tartomány stratégiai pontjait. Pukeuban és a kínaiak által elsilyesztett hajókkal eltorlasztott sanghai kikötőnegyedben japánellenes megmozdulások voltak.

Sanghai, augusztus 30. Négy ismeretlen

nemzetiségű repülő bombázta a Hoover amerikai hajót, amit a bombák el is találtak. A hajó parancsnoka azonnal segítséget kért és a Cumberland angol hajó segítségére is színt. A támadás az óceánon történt a Gangese folyó torkolatánál levő világítótorony közelében. A repülőök egészen alacsonyra szálltak le és úgy dobták le lövedékeiket. Hét tengerész megsebesült, köztük kettő súlyosan.

Tévedésből bombázták az amerikai hajót Tiencsin, aug. 30. Az északkeleti iskolákból a japánok sorozatosan távolítják el a japánokkal szemben ellenségesnek minősített elemeket. A „béke fenntartásának“ ürügyével a pekingi japán hatóságok felügyeletük alá helyezte négy kínai egyetemet, négy liceumot, hét középiskolát és hét elemet.

Sanghából jelentik: A President Hoover óceánjáró fedélzetéről vett rádiótáviró szerint Norman Harris ameikai állampolgár a bombázás után eltűnt a hajóról.

Mint Nankingból jelentik, a kínai hatóságok szerint a hajó közvetlenül néhány japán hajó mellett tartózkodott. A japán hajók katonákat és fegyvereket szállítottak. A kínai repülők a japán hajókkal egy időben tévedésből bombázták a President Hoovert.

Mint megállapítják, a hajó teljes sebességgel haladt Kobe felé, ötven mérföldnyire Sanghaitól. A hajó súlyos sérüléseket szenvedett. Azt hiszik, hogy az amerikai hajók nem fognak kikötni Sanghaiban a béke helyreállításáig.

Japán előtérése

Sanghai, augusztus 30. A sanghai fronton a japán vonalak Lotientől Tacsingig terjednek, innen Usung felé változtatják irányukat. Ugyancsak Lotientől Tacsingig haladnak kínai állások is.

A japán vezérkar közlése szerint a Pekin-Akalgan vonal a japánok birtokában van kivéve a nankai szorost, ahol a kínai csapatok egy része vitézül védekezett. A Huang-lajból érkező japán csapatok elfoglalták Hsianuyuan helységet, valamint Hsianpant. Japán csapatok fokozták támadásaik erejét Tiencsin-Fukeu vasutvonal mentén és elfoglalták Kiukuantunk helységet, Tiencsin déle. Macsiangtól északra a japánok megnemtámadni készülnek a 37, 38 és 29-es ki hadseregek maradványait, melyek Macsiangban állomásoznak. A helységet bombázzák repülők.

Select Muzgó

Ma premier!

A SZFINX

Izgalmas bűnügyi dráma, főszerepben:

Lionel Atwill

a „Panoptikum“ és „Dr Crespi búne“ című filmek kitalálója.

Lelőttek két zsidó földmunkást Palesztinában

JERUZSALEM, augusztus 30. Ma újabb terrorcselekmények keltettek nagy felháborodást Palesztinában. Két zsidó mezőgazdasági munkást, akik Kalfur kolónia határában földjeikre mentek ki, lelőttek. A hatóságok erőyes vizsgálatot vezettek be.

Mussolini szeptemberben Berlinbe utazik

ROMA, augusztus 30. Mint a Havas jelenti, jól informált körök szerint Mussolini szeptember 25-én Berlinbe utazik. A Duce utazásának hivatalos időpontját állítólag 20-ában állapították meg, tehát az utólag halasztást szenvedett. Mussolini elsőnek Hitlerrel találkozik Berchtesgadenben és aztán együtt utazik Hitlerrel Berlinbe. Mussolini csak három napig marad Németországban.

Valenciát bombázták a felkelők

A köztársaságiak megakadályozták a nagyobb méretű bombatámadást

Valencia, aug. 30. Tegnap este 10 óra után 7 felkelő repülőből álló raj 18-szor próbált átrepülni a város felett, de a köztársaságiak légelhárítóitól mindannyiszor megakadályozták ebben. Néhány külvárosi negyedre

mégis sikerült bombákat dobniok a felkelőknek. Három ember meghalt, sokan súlyosan megsebesültek.

Quipeo de Llano tábornok kijelentette, hogy az aragoni fronton Almudevar körzeté-

Eladó:

FOR- és VASCSÖVEK gáz-, gőz-, olaj- és vízvezeték részére 2 colltól feljebb, könyökcsovek, T-csövek, csőreduktorok, flanszok, csapok, szelepek, váltók minden méretben és mennyiségben.

VASTARTANYOK 1—128. vagon úrtartalommal, igen jó állapotban.

Dieselmotor 160. és 200. HP.

Generátor 100. Kw. 50. per. 238. voltfeszültségű 251. Amp. 500. fordulattal, igen jó állapotban.

Transformátorok 3000. volt feszültségre.

Gőzkazán Babcock Wilcox 420 m² vagy 170+41. m² fűtőterülettel, igen jó állapotban.

Légsűrítők, szivattyúk, szűrőprések különböző minőségben.

Hordógyári teljes berendezés.

Vaslemezek 5 mm.-től feljebb, U, I, L vasak, Vaslétrák, Vaskémények, Chamotte téglák, magas tűzálló, pakurafűtésre is megfelelő Hochvacuum, benzin- és olajrefináció teljes berendezés.

Információ: „HERCULES“ soc. anon. TILEAGD, jud. BIHOR.

ben több köztársasági rohamot visszavert, a felkelők. Villa Mayor körül a felkelők elnyomultak és 20 gépfegyvert, számos puskát és három tankot zsákmányoltak. Quinto és Belchite körzeteiben a felkelők repülőkkel több ellenséges gépet. Navarrában Miera folyó medrében előrenyomultak a felkelők, elfoglalták Cabuerniga falut és a Sierra Escudó első magaslatait. A déli haderő frontján erős ellenséges rohamokat vert vissza.

A délamerikai államok elismerik Frankót?

Buenos-Ayres, aug. 30. Az a hír került, hogy az uruguay kormány titokban tárgyalásokat folytat Argentínával és a többi délamerikai államokkal, a salamancai kormány elismerésének kérdésében.

Salamanca, aug. 30. A Havas közli, hogy felkelők jelentése szerint a kormány csapata az utóbbi napokban 3500 halottat vesztett, 300 katona foglyul esett, 7 tankot felrobbantottak, 35 repülőgépet lelőttek.

Marseilleben leégett egy Barcelonába tartó hajó

Marseille, augusztus 30. A tüzoltóság és a hatósági közegek csak negyven ór megfeszített munka után tudták megkezdni a Gyuri panamai hajón keletkezett tüzet. A tűz robbanásokat idézett elő, hiszik, hogy a hajó fegyvert és lőszer szállított Barcelonába és ez robbantotta Vasuli kapitány nem akarta felengedni hajóra a tüzoltókat.

LEGUJABB SPORT

Moti Spakov szeptember 4-én Bucurestiben mérkőzik

Bucuresti, augusztus 30. Moti Spakov, Palesztinába költözött volt román professzor nista ökölvívóbajnok Bucurestibe érkezett Spakov szeptember 4-én mérkőzik meg S. banescuval a bajnoki címért.

Mérnök! Gyár! Orvos!

Minden német (25% reduktó!), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól Cluj, jelezve mely szakma érdekli.

FRATEKUNTIAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomdás Cluj, Strada Barok 1. Fog. Telefonszám: 18-30.

